

Til
Undervisningsministeriet

Dokumenttype
Inspirationskatalog

Dato
Januar 2014

INSPIRATIONSKATALOG

LEKTIEHJÆLP OG FAGLIG FORDYBELSE

LEKTIEHJÆLP OG FAGLIG FORDYBELSE

INDHOLD

0.	Indledning	1
1.	Husum Skole – lektiecafé på skole med blandet elevgrundlag	3
2.	Blåbjerggårdskolen – Lektiecafé på skole med socialt svagt elevgrundlag	10
3.	Nordenskov skole – Lektiecafé på skole drevet af frivillige lektiehjælpere	19
4.	Ungdommens Røde Kors – Lektiecafeer	25
5.	Kornmarkskolen – lektiehjælpstilbud til elever i udskoling	31
6.	Eggeslevmagle Skole – to talentforløb på en skole med blandet elevgrundlag	37
7.	Greve Ungdomsskole – masterclasses på ungdomsskole for kommunens folkeskoler	45
8.	Kirkebjerg Skole – turboforløb for særligt engagerede elever	52

0. INDLEDNING

I juni 2013 indgik regeringen en aftale med Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen. Reformen har til formål at løfte det faglige niveau, at mindske betydningen af social baggrund samt at styrke tillid og trivsel i folkeskolen.

Omdrejningspunktet for reformen er introduktionen af en længere og mere varieret skoledag, der skal give mere tid til flere fagopdelte timer og såkaldt understøttende undervisning. Som en del af reformen – og den længere skoledag – indgår, at alle børn får tilbud om lektiehjælp og faglig fordybelse¹.

Reformen træder i kraft ved skoleårets start i august 2014.

Undervisningsministeriet har ud over det lovforberedende arbejde igangsat en række initiativer med henblik på at støtte op om forvaltningers og skolers forberedelse af reformen.

Rambøll har inden for denne ramme gennemført et projekt om lektiehjælp og faglig fordybelse. Projektet er gennemført fra november 2013 til januar 2014 på opdrag fra Undervisningsministeriet. Formålet med projektet har været at indsamle, beskrive og analysere erfaringer og gældende praksis inden for lektiehjælp og faglig fordybelse, således at erfaringerne kan anvendes som inspirationsmateriale til kommuner og skoler i deres arbejde med at forberede ikrafttrædelsen af skolereformen.

Dette **inspirationskatalog** indeholder en beskrivelse af en række eksempler fra praksis om, hvordan skoler og andre aktører arbejder med lektiehjælp og faglig fordybelse. Ud over nærværende katalog afrapporterer Rambøll projektets resultater i følgende særskilte produkter:

- Et **litteraturstudie**, der afrapporteres i form af en række *fact sheets*, der beskriver viden fra forskningsprogrammer, evalueringer og undersøgelser.
- En **tværgående opsamling** med fokus på de temaer, der på tværs af litteraturstudie og inspirationskatalog har vist sig særligt perspektivrige for det videre arbejde. Denne del af projektet afrapporteres særskilt.

Begrebsforståelse

Nedenfor præsenteres den begrebsmæssige ramme for projektet. Der er tale om en beskrivelse af, hvordan Rambøll har valgt at forstå og fortolke centrale begreber, snarere end en endegyldig afklaring eller definition af lektiehjælp og tilgrænsende begreber. Begrebsforståelsen kan således ikke siges at være udtømmende for de måder, hvorpå der arbejdes med lektiehjælp og faglig fordybelse i folkeskolen.

Det fremgår af Forslag til Lov om ændring af folkeskolen og bemærkningerne hertil², at alle skoler skal etablere tilbud om lektiehjælp og faglig fordybelse inden for undervisningstiden. Tilbuddet om lektiehjælp og faglig fordybelse skal have fokus på at tilbyde eleverne faglig træning, faglige udfordringer eller turboforløb, som er tilpasset den enkelte elevs niveau og behov. Skolerne skal derfor også tilbyde varierede og differentierede læringsformer, der udfordrer både fagligt stærke og fagligt svage elever. Sidstnævnte spiller direkte sammen med reformens overordnede mål om, at folkeskolen skal udfordre alle elever.

På denne baggrund har den overordnede ramme for projektet været at beskrive indsatser, der har til hensigt at styrke elevernes faglige niveau.

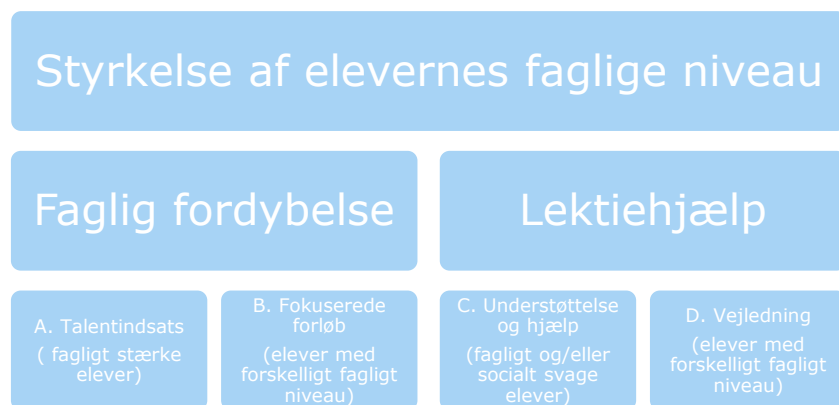
¹ Da det ikke var muligt at opnå enighed i forligskredsen om organisering af lektiehjælp og faglig fordybelse, vil det være frivilligt for eleverne at deltage i lektiehjælp frem til næste folketingsvalg. Indtil da vil skolerne skulle tilbyde lektiehjælp i ydertimerne om eftermiddagen (kilde: uvm.dk).

² L51. Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og forskellige andre love (indførelse af en længere og mere varieret skoledag).

En anden væsentlig pointe er, at selv om lektiehjælp og faglig fordybelse frem over skal finde sted inden for undervisningstiden (den længere og mere varierede skoledag), er der i dette projekt også inddraget aktiviteter uden for den planlagte undervisning. Det skyldes, at langt størstedelen af den eksisterende lektiehjælp/lektiecafeer samt talentinitiativer er organiseret på denne vis³.

Sammenfattende er det valgt at udvælge og beskrive praksis eksempler, der falder inden for henholdsvis to spor og fire underliggende temaer. De fire temaer afspejler forskellige overordnede formål med henholdsvis lektiehjælp og faglig fordybelse og heraf implicit også forskellige målgrupper. Derudover er der taget højde for en række øvrige forhold for at sikre en vis variation, fx underviseres/lektiehjælperes uddannelsesbaggrund, formål mv.

Figur 1: Projektets begrebsforståelse

De otte eksempler fra praksis er præsenteret i den resterende del af dette dokument.

³ Det fremgår af rapporten *Talentudvikling – evaluering og strategi* fra 2011, at alle talentinitiativer i folkeskolen ligger uden for den almindelige undervisning.

1. HUSUM SKOLE – LEKTIECAFÉ PÅ SKOLE MED BLANDET ELEVGRUNDLAG

Introduktion til casen

En lektiecafé på en forstadsskole i København, målrettet elever i 3.- 9. klasse. Cafeen bemannes af lærere (to hver gang) med tilknytning til skolens sprogcenter og har åbent to gange om ugen.

Skolens erfaringer kan sammenfattes som følger:

Oplevede fordele

- Lektiecafeen har en social udjævnende effekt for elever, der har faglige udfordringer eller svag hjemmebaggrund. Elever får mulighed for at blive understøttet og stimuleret fagligt, uden at de bliver taget ud af den normale undervisning
- Det lille antal elever per lærer giver mulighed for at gå i dybden med faglige elementer, fx sprogforståelse og tekstanalyse
- Alle elever får mulighed for at møde op til den daglige undervisning og være forberedte ligesom kammeraterne
- Lektiecafeens rammer giver mulighed for arbejdsro og koncentration
- Lektiecafeen giver eleverne mulighed for at få "overstået" skolearbejde inden fritidsaktiviteter mv.
- Mange familier slipper for de daglige kampe om deres barns lektielæsning
- Lektiecafeen har et stort socialt element. Eleverne føler sig generelt tilpasse og hygger sig, samtidig med at de hjælper hinanden indbyrdes, når lærerne ikke har tid.

Gode råd/opmærksomhedspunkter

- De, der underviser i lektiecafeen, skal ifølge skolen være linjefagsuddannede lærere for at sikre en faglig funderet indsigt i faget og understøttelse af eleverne
- Timerne i lektiecafeen skal varetages af lærere, der har lyst og interesse, og ikke "bare" tid tilovers
- Der skal være fokus på kvalitet frem for kvantitet. Skolen har valgt færre åbningstimer i cafeen mod at have to lærere på hver gang
- Lektiecafeens placering og indretning er vigtig. Det bør fx ikke være på biblioteket, hvor folk kommer og går. Der skal være fred og ro
- Det er en stor og løbende opgave at "markedsføre" lektiehjælpstilbuddet, både over for lærere og over for elever og forældre. Man kan ikke forvente, at eleverne dukker op af sig selv
- Nogle elever, der har det svært i undervisningen, ser fortsat lektiehjælpstilbuddet som en straf. Det er derfor afgørende, at rammeren er markant anderledes, herunder god og hyggelig stemning samt lærere, der har tid og overskud
- 10-15 elever per lærer er ifølge skolen det maksimale i en lektiecafé, fordi der netop skal være plads til den ekstra fordybelse, hjælp og støtte til de elever, der har behov herfor
- Det kræver særlige rammer at tilrettelægge lektiecafé for indskoling. De er ikke tilstrækkelig selvkørende og behovet for understøttelse er stort. Skolen har pt. ikke lektiehjælp til denne gruppe.

<p>Baggrundsinfo</p>	<p>Navn på tilbuddet: Lektiecafeen. Størrelse: 650 elever, 45 pædagogiske medarbejdere. Profil: Skolen er 1 af 10 profilskoler i København.</p> <p>Beskrivelse af skolen: "Klassisk københavnerforstadsskole". Skolen ligger i et område med forældre i mellemindkomstgruppen samt alle typer boligbyggerier. Skolen har omkring 25-27 pct. tosprogede, men dette forhold har ikke særskilt fokus eller udgør en specifik problemstilling. Næsten 100 pct. af eleverne kommer fra skolens eget distrikt. Enkelte kommer udefra grundet skolens profil.</p> <p>Finansiering Lektiecafeen er tildelt årligt 160 lektioner fra skolens samlede timeregnskab. Timerne er fordelt ligeligt på fire lærere og er brugt ved udgangen af marts.</p> <p>Initiativets historik Skolen har selv taget initiativ til lektiehjælpen. De har haft lektiecafé i mange år, men har netop ændret på strukturen og rammerne. Lektiecafeen har eksisteret i sin nuværende form siden den 4. september 2013.</p>
<p>Struktur og rammer</p>	<p>Lektiecafeen har åbent hver onsdag og torsdag i tidsrummet kl. 12.45 til kl. 14.25 (to dage om ugen). Cafeen holder fysisk til i Sprogcenterets lokale. Førhen var lektiecafeen placeret på skolens bibliotek, hvor folk kom og gik, hvilket genererede alt for meget støj og uro. Der kommer gennemsnitligt 10 elever per gang, nogle gange helt op til 30 og andre gange kun 2 elever. Der serveres saftvand og nogle gange en kiks eller lignende.</p>
<p>Formål</p>	<p>Det overordnede formål med lektiecafeen er at tilbyde hjælp til elever fra ressourcetsvage hjem. Det vil sige hjem, der af den ene eller anden årsag ikke har overskud eller evner til at hjælpe med lektier.</p> <p>Brugerne af lektiecafeen repræsenterer dog et langt større udsnit af elever end ovenfor beskrevet (se under målgrupper). Der kommer ikke kun elever med faglige udfordringer eller fra ressourcetsvage hjem, men også fagligt stærke elever.</p> <p>Et andet vigtigt formål er derfor at skabe nogle optimale rammer for elevernes lektiearbejde generelt.</p> <p>Skolen fremhæver, at styrken i lektiecafeen netop er, at det er noget andet end den normale undervisning. Det betyder for det første, at det er vigtigt, at der er to lærere på ad gangen, så eleverne oplever at få den hjælp og tid, de har brug for. For det andet betyder det, at eleverne netop ikke oplever lektiecafeen som specialundervisning, men som en mulighed for at komme lige så forberedt til undervisningen, som andre elever.</p>

Målgruppe/brugere	<p>Målgruppen er elever i 3.- 9. klasse.</p> <p>Man har tidligere haft tilbud til indskolingen, men erfaringen er, at de ikke er selvkørende nok til at kunne fungere i en lektiecafé sammen med ældre elever. De har taget for meget af lærernes tid.</p> <p>Der er flere grupperinger af elever, der kommer i lektiecafeen, fx:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elever med en familiebaggrund, hvor en eller begge forældre er funktionelle analfabeter og derfor ikke har mulighed for at hjælpe og støtte • Elever fra familier, hvor lektielæsning ender i daglige konflikter og skænderier • Fagligt stærke elever, der ønsker at få lektierne overstået, inden de går i klub eller til fritidsaktiviteter. <p>Der er flest elever fra 3-6. klasse, og der er flere drenge end piger, hvilket ifølge skolen skyldes, at mange drenge netop går til fodbold eller anden sport og derfor gerne vil have lektierne overstået, så de ikke skal lave dem sent på dagen.</p> <p>Lærerne i lektiecafeen er ikke optaget af disse grupperinger. De har valgt at fokusere på, at lektiecafeen skal være et sted, hvor alle elever kan komme og få hjælp til det, de har brug for, samtidig med at de også kan hjælpe hinanden indbyrdes. Dette er noget, som de interviewede elever i høj grad også fremhæver.</p> <p>Det er en generel udfordring at skabe den fornødne opmærksomhed om lektiecafeen. Som på mange andre skoler er det en stor og løbende opgave at "markedsføre" lektiehjælpstilbuddet, både over for lærere og over for elever og forældre. Skoleledelsen fortæller, at man er udfordret af, at nogle elever, der har det svært i undervisningen, ser lektiehjælpstilbuddet som en straf.</p>
Bemanning	<p>Skolen prioriterer, at der altid er to lærere til stede, når lektiecafeen har åben.</p> <p>Det er 4 lærere fra sprogcenteret, der tilsammen bemander cafeen. De har hver især en faglighed inden for de humanistiske eller naturfaglige fag samt dansk som andetsprog (DSA).</p> <p>Skolen understøtter, at det er vigtigt at have fokus på, hvem der bemander tilbuddet. For det første gør skolen brug af uddannede lærere for at sikre, at eleverne kan få den rette faglige sparring og hjælp. For det andet er det vigtigt at gøre sig overvejelser om og koordinere, hvilke lærere der bemander hvornår. Det er oplevelsen, at eleverne bevidst vælger at komme i lektiecafeen ud fra lærernes faglige profiler.</p> <p>Når matematiklæreren er i lektiecafeen, kommer der flest elever, der vil have hjælp til matematik, og når det er en dansklærer, kommer der flest elever, der vil have hjælp med fx en dansk stil, fortæller en af lektiecafeens lærere.</p> <p>Skolen har valgt, at det er lærere med forskellige faglige baggrunde, der er i lektiecafeen samtidig. Det skal være tydeligt for eleverne, hvilken dag de kan få hjælp til et bestemt fag eller opgave.</p>

	<p>Tidligere blev bemandingen af lektiecafeen ikke prioriteret særlig højt. Der var tale om tilfældighedernes princip, og timerne blev ofte brugt som "fyld" ved fagfordelingen. Det vil sige, at de blev tildelt de lærere, der havde plads i skemaet, frem for at se på lyst og kvalifikationer. Det har man gjort op med nu.</p>
<p>Indhold</p>	<p>Det konkrete indhold bestemmes af eleven selv, der har ansvaret for at vide, hvad vedkommende skal lave i cafeen.</p> <p>Eleven skal selv gå i sprogcenteret, finde en plads og tage sine lektier/ opgaver frem, når lektiecafeen åbner. Lektiecafélærerne kommer derefter hen og hører eleven, hvad vedkommende vil lave, og hvis eleven har spørgsmål, får de hjælp efter tur.</p> <p>Lærerne i lektiecafeen er af den opfattelse, at det vil være unødigt tungt og bureaukratisk, hvis der skal finde en overlevering sted mellem læreren i stamklassen og lærerne i lektiecafeen. Det er oplevelsen, at langt de fleste elever godt kan komme og sige, hvad de har for i lektiecafeen – i særdeleshed, når eleverne ikke kommer fra indskolingsklasser.</p> <p>Det er holdningen, at man ikke skal tage ansvaret fra børnene, men det er stadig vigtigt, at læreren i elevens stamklasse ved og har klar aftale med den enkelte elev om, hvad de skal lave af lektier. Hvis lektiecafélærere skal have endnu mere kommunikation med de andre lærere om hver enkelt elev, er det vurderingen, at de vil blive "blæst fuldstændig omkuld".</p> <p>Fokus på fagligheden – matematik og dansk</p> <p>Selvom indholdet af hjælpen i vidt omfang er op til eleverne, er der stadig et klart og bevidst fokus fra skolens side på færdigheder i især dansk og matematik. Dette er en bevidst ledelsesmæssig prioritering.</p> <p>Skolen søger at sikre, at eleverne med en lærers ord "får grundpakken på plads", når eleven er i stamklassen. Lektiecafeen hjælper med at bryde den negative cirkel for de elever, der ikke får lavet deres lektier hjemme, fordi de ikke forstår dem og ikke kan få hjælp fra deres forældre.</p> <p>En lektiecafélærer fortæller, at en del elever har sproglige udfordringer. Lektiecafeen har derfor meget fokus på at arbejde med sprogforståelse⁴ og ordforråd.</p> <p>I den sammenhæng er en lektiecafé et must på grund af, at der er færre elever per lærer, fortæller en af cafeens lærere. En klasselærer kan bruge lang tid på at forklare tingene i timen, men nogle elever har simpelthen behov for, at der sidder en lærer ved siden af med mulighed for at gå i dialog om og uddybe fx en tekst i dansk, som hun udtrykker det. Klasselæreren fra en af de klasser, hvis elever benytter lektiecafeen, nævner som eksempel en pige, der aldrig ville få lavet lektierne på en udbytterig måde. Hvis det drejer sig om fx tekstanalyse, vil hun sidde og tage en nøjagtig afskrift af teksten derhjemme i stedet for at reflektere over indholdet. Hun vil ikke vide, hvordan hun skal gribe en sådan opgave an.</p>

⁴ Ord- og emnekendskab relateret til den tekstens kontekst.

	<p>Det giver hende en ro som klasselærer, at hun kan sende sådan en elev til lektiecafeen.</p> <p>Blanding af undervisning og vejledning</p> <p>De aktiviteter, der foregår i lektiecafeen, er en blanding af boglig undervisning og vejledning. Nogle gange går man ud over elevens konkrete lektier. Det understreges dog, at lektiecafeen aldrig introducerer et nyt fagligt tema for eleverne. Lærerne i lektiecafeen arbejder alene med at uddybe og forklare det, der er gennemgået i den almene undervisning.</p>
Effekter og resultater	<p>Ordningen har kun eksisteret i sin nuværende form i 4 måneder, så det er svært for skolen at sige noget entydigt om effekten af indsatsen. Men både lærere og ledelse har dog en klar fornemmelse af, at man har opnået resultater.</p> <p>Lærerne fremhæver, at de oplever, at lektiecafeen har en social udjævrende effekt. De elever, der benytter sig af tilbuddet, oplever at blive understøttet og stimuleret fagligt, uden at de bliver taget ud af den normale undervisning. Og de kan derudover møde op til undervisningen og være forberedte ligesom kammeraterne.</p> <p>Ligeledes er det en klar oplevelse, at mange familier har fået det lettere, da de slipper for de daglige kampe om deres barns lektielæsning. Dette fremhæver eleverne ligeledes som et stort plus.</p> <p>Endelig fremhæves det sociale element. De fleste kommer i lektiecafeen med en kammerat eller en gruppe af kammerater, så man sidder sammen med nogle. Eleverne hjælper hinanden indbyrdes, når lærerne ikke lige har tid. Stemningen er god og hyggelig. At der er tale om en café er med til at understrege den afslappede stemning, man ønsker.</p> <p>Der er ikke nogen oplevelse af, at bestemte aldersgrupper har et specifikt udbytte, der adskiller sig fra andre klassetrin.</p>

Forældre- og elevperspektiv

Forældre	<p>Langt de fleste elever kommer af egen lyst. Derudover er der enkelte, hvor skolen aftaler med forældrene, at en elev skal benytte sig af tilbuddet om lektiecafé, fordi han/hun har et påkrævet behov.</p> <p>Her gør man op med det frivillige element, fordi det vurderes at være til elevens bedste. Hvis eleven går i klubben i stedet for cafeen, ringer skolen til klubben og beder dem om at sende ham eller hende tilbage i skolen til lektiecafeen.</p> <p>Skolen sørger for at tydeliggøre, at aftalen med forældrene fungerer på den måde, at det ikke er lærerne men forældrene, der "tvinger" en elev til at komme. Hvis der er elever, der slet ikke dukker op, selvom det er aftalt, så er det forældrene og ikke lektiecafeens lærer/klasselæreren, der må tage kampen med deres barn.</p>
Elever	<p>Elevernes motivation for at komme i lektiecafeen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sidde i nogle rammer, der understøtter ens koncentration og rammer • At kunne få den fornødne faglige hjælp

	<ul style="list-style-type: none"> • At undgå konflikter med forældrene, der ofte ikke kan hjælpe eller motivere barnet i tilstrækkelig grad • At få færdiggjort lektierne, så man kan deltage i firtidsaktiviteter/sport med god samvittighed. Det er nemmere at få det "overstået" på skolen • At have det hyggeligt og sjovt. <p>Lærerne på skolen bekræfter, at der er en del hjem, hvor lektielæsning derhjemme fører til "store kampe" mellem børn og forældre. Adskillige af de interviewede elever fortæller i den sammenhæng, at de kommer i cafeen, fordi de der kan få en bedre hjælp end deres forældre kan give dem derhjemme.</p> <p>Flere peger tillige på det sociale element. Både at man hygger sig sammen og har det sjovt, men også at man kan hjælpe hinanden. Endelig ser mange af eleverne det som den helt store gevinst, at de kan gå hjem med god samvittighed og spille PlayStation, dyrke sport mv., uden at det betyder, at de skal sidde til langt ud på aftenen og arbejde.</p>
--	---

Fortællinger fra hverdagen i lektiecafeen

Faglighed og socialt samvær

"Det er fedt at være her![lektiecafé]. For så når man kommer hjem, har man fri, i stedet for at man skal tænke "åh nederen. Nu skal jeg hjem og lave lektier"... "Jeg går i lektiecafé, fordi jeg skal til fodbold efter skole, og det vil blive for sent, hvis jeg først laver lektierne, når jeg kommer hjem. Og hvis jeg skulle lave dem derhjemme, ville jeg blive uvenner med min far. Hvis skolen ikke havde en lektiecafé, ville jeg skændes med min far om lektierne."

Sådan fortæller to drenge fra 4. klasse om deres positive oplevelser som brugere af lektiecafeen. En anden elev beskriver fordelene på følgende måde: *"Hvis jeg spørger min mor om hjælp, ved hun ikke, hvordan man gør. Og så er det rigtig godt, at man kan gå i lektiecafeen, for dér ved læreren, hvordan man gør."*

Det er tydeligt, at de elever, Rambøll har talt med, har stor glæde og udbytte af det tilbud, skolen stiller til rådighed. En ting er den faglige støtte, noget andet er det sociale element, som flere fremhæver;

"Det er sjovere at være i lektiecafé end at lave lektierne derhjemme, for i lektiecafeen er ens venner, og man får den hjælp, man har brug for" ... "Jeg kommer her, fordi man her kan sidde med ens venner, så man ikke skal sidde helt alene derhjemme. Det er sjovt og hyggeligt. Engang imellem, nu når det er jul, får vi pebernødder", fortæller to piger.

Tydelig rammesætning og fokus på indhold

Når lærerne skal sætte ord på, hvad der er i fokus, når de skal skabe nogle rammer og et indhold, som eleverne får udbytte af, beskriver de det på følgende måde: *"Vi er ret hysteriske med, at der i lektiecafeen skal være arbejdsro. Det er vigtigt! Så kan alt lykkes derinde. Man skal ikke sende børnene hen på et gedemarked. Der skal være fordybelse. Og der skal være en forskel fra normalundervisningen. Det gør, at eleverne føler, at de får noget med."*

Lærerne oplever ikke mindst, at de gør en forskel i forhold til en specifik gruppe af elever; *"Lektiecafeen er en stor fordel for de børn, der ikke oplever så meget støtte hjemmefra, fordi lektier er en lidt uoverskuelig opgave for forældrene. Så kan jeg som lærer sende de elever hen i lektiecafeen, hvor jeg ved, at de kan få den hjælp, de har brug for. For eksempel til at forstå og analysere en tekst. For børnene giver det en ligeværdsfølelse og selvværd, at de kan det samme*

som alle de andre i klassen, når de kommer til undervisningen næste dag."

Som et konkret eksempel på et fagligt udbytte nævnes arbejdet med elevernes sprogforståelse. Noget der er en udfordring for både tosprogede og etnisk danske børn; *"Jeg sad for eksempel her den anden dag med en almindelig dansk læsebog om Jesu fødsels. Men det var en super svær bog for nogle af eleverne, fordi der var en masse ord, som de ikke kender og forstår. Det handlede for eksempel om "solhverv", et ord, som ingen elever ved, hvad er. Der er måske 10 ord i løbet af en sådan fortælling, for eksempel også "hyrdekappe" eller "stav", som de ikke forstår. Hvis vi ønsker, at eleverne skal blive kritiske læsere og forstå det, som de faktisk læser, skal de godt nok have meget hjælp til sådan sprogforståelse."*

Tid til leg

Endelig skal det fremhæves, at lektiecafeen netop skaber nogle rammer, der fastholder eleverne i deres lektiearbejde og hjælper dem med at få det "overstået", som det fremgår af dette citat fra en 4. klasseelev;

"Når man er derhjemme og laver lektier, skal man bare sidde og lave lektierne, og så gider man bare ikke. Så ville jeg ønske, jeg var i lektiecafeen og kunne lave dem der. Derhjemme står PlayStation bare lige der foran én [og lokker]."

Kontaktinfo

Husum Skole	Husum Skole Karlslundvej 23 2700 Brønshøj Tlf.: 38 28 07 68 E-mail: mail@husumskole.kk.dk	Susanne Reuter Tlf.: 26 85 07 23 E-mail: sr@husum-skole.dk
-------------	--	---

2. BLÅBJERGGÅRDSKOLEN – LEKTIECAFÉ PÅ SKOLE MED SOCIALT SVAGT ELEVGRUNDLAG

Introduktion til casen

3 lektiecafeer på en skole i Esbjerg Kommune målrettet henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling. Skolen driver selv lektiecafeer for indskoling og mellemtrin, hvor kommunens ungdomsskole står for lektiecafeen i udskoling. Alle tre lektiecafeer er placeret på skolen. Lektiecafeerne bemannes henholdsvis af SFO-pædagoger, årsvikar samt udskolingslærere. Åbningstiderne varierer for indskoling, mellemtrin og udskoling (se nedenfor).

Caserapporten indeholder en uddybende beskrivelse af lektiecafé på mellemtrin og udskoling. Lektiecafé i indskoling behandles kort indledningsvist.

Skolens erfaringer kan sammenfattes som følger:

Oplevede fordele

- Det er lykkedes at skabe en café med tid og ro til koncentration og fordybelse
- Lektiecafeen kan tage presset fra elever og forældre, der ikke magter lektielæsning hjemme
- Lektiecafeen skaber et godt socialt miljø, hvor eleverne deltager sammen og hjælper hinanden
- Eleverne sætter pris på, at de har tid og ro til at koncentrere sig om lektierne, og de har større mulighed for at få hjælp, da der er færre elever per lærer
- Eleverne sætter pris på, at det er valgfrit at komme i lektiecafeen, og der er mulighed for selv vælge, hvilke opgaver der skal arbejdes med.

Gode råd/opmærksomhedspunkter

- Lektiecafeen bør tænkes ind som en del af skolens specialpædagogiske indsats
- Lektiecafeens indhold kan defineres snævert som træning af færdigheder, men det kan også tænkes bredt som en mulighed for fordybelse i alle fag, værkstedsarbejde, ramme for gruppearbejde mv.
- Bemanding af lektiecafeen skal sammenholdes med de behov og krav, eleverne har på de forskellige klassetrin. På mellemtrinnet er der i høj grad behov for/fokus på færdighedstræning, og her kan fx en fast (uddannet) årsvikar varetage lektiehjælpen. I udskoling er der derimod behov for høj grad af faglig indsigt for at fastholde eleverne og give den fornødne hjælp. Her er det ifølge skolen derfor vigtigt at prioritere uddannede lærerressourcer til opgaven
- Elever, der tvinges i lektiecafé, kan umiddelbart let miste motivationen og lysten til at deltage. Derfor er det vigtigt, at der er tale om et miljø, der er rart og hyggeligt, og hvor der er god tid til den enkelte
- Skoleledelsen fremhæver italesættelsen af lektiecafeerne som helt central for muligheden for succes. Ledelsen har derfor en vigtig opgave med at få det kommunikeret ud til forældrene, hvad det handler om. Herunder at det er et tilbud til alle og ikke kun elever med faglige udfordringer.

Baggrundsinfo	<p>Navn på tilbud Lektiecafeer for hhv. indskoling, mellemtrinnet og udskoling.</p> <p>Størrelse 454 elever og 40 medarbejdere.</p> <p>Beskrivelse af skolen: Skolen er den 5. mest belastede skole i kommunen. Det skyldes primært børnenes sociale baggrund og deres situation derhjemme. Det er ifølge skolelederen kendetegnende for eleverne, at mange har brug for særlig støtte, og at forældrene ofte også har brug for det. Der er stort set ingen tosprogede på skolen.</p> <p>Profil/fokus Skolen arbejder overordnet med to særlige indsatsområder:</p> <ul style="list-style-type: none">• Den inkluderende skole: Ifølge skolelederen har skolen arbejdet med inklusion i mange år og tænker ikke længere over det. Skolen lukkede for 10 år siden deres specialundervisningslokale, fordi det ikke var inkluderende ift. skolens børnesyn, og skolen inkluderer nu næsten 100 procent. Skolelederen fremhæver i forlængelse heraf, at nærhedsprincippet er utrolig vigtigt på skolen. Dvs. at man hører til i en klasse, selvom man har det svært. Støtten gives således ude i klassen. Skolen inkluderer LP-modellen i dette arbejde• Da Vinci Linjen: Et tilbud til unge på 7.-9. klassetrin fra hele kommunen, der holder af at lære og har let ved det, men som typisk har underpræsteret. På Da Vinci Linjen forsøger man at tilgodese de elever, som har brug for personlige og faglige udfordringer og ønsker at udnytte deres evner fuldt ud. <p>Finansiering SFO finansierer lektiecafeen i indskoling, som en del af deres daglige tilbud. Lektiecafeerne for mellemtrinnet er finansieret af specialpædagogiske midler, mens lektiecafeen for udskoling er finansieret af ungdomsskolen.</p> <p>Initiativets historik Lektiecafeen har eksisteret i ca. 10 år.</p> <p>Ifølge skolelederen udsprang lektiecafeen af et ønske om at imødekomme et behov hos elever med svag social baggrund. Skolen kunne konstatere, at mange af disse elever havde brug for træning af færdigheder, samtidig med at mange hjem ikke kunne hjælpe med at understøtte dette.</p> <p>Lektiecafeen for udskoling blev oprettet i samarbejde med den lokale ungdomsskole, der kontaktede skolen for at høre, om den ville indgå i et samarbejde. Lektiecafeen var i starten tiltænkt de svageste elever, men har med tiden udviklet sig til at være for en bred målgruppe.</p>
----------------------	--

<p>Struktur og rammer</p>	<p>Organisering af lektiecafeen i indskolingen</p> <p>I indskolingen er der ikke en fast form for lektiecafé med åbningstider mv. Det er SFO'en, der i løbet af året tilbyder lektiehjælp på forskellige tidspunkter ift. behovet hos den pågældende børnegruppe.</p> <p>I starten lå lektiecafeen sidst på eftermiddagen, men skolen oplevede, at eleverne ikke kom på dette tidspunkt, fordi de var trætte. Lektiecafeen ligger nu tidligere på dagen. Lektiecafé er frivillig for eleverne, og de skal ikke tilmelde sig på forhånd.</p> <p>Lektiecafeen foregår i et særskilt rum, hvor eleverne har ro til at arbejde. Det er SFO-pædagogerne, der står for bemanningen. Den primære fokus er at sørge for skabe nogle rolige rammer. Hvis eleverne har spørgsmål af faglig karakter, hjælpes de videre med arbejdet⁵.</p> <p>Organisering af lektiecafeen på mellemtrinnet</p> <p>Lektiecafeen på mellemtrinnet foregår tre gange ugentligt (mandag, onsdag og torsdag) i tidsrummet fra kl. 12.30-15.00 af ca. 1½-2 timers varighed.</p> <p>Det er frivilligt for eleverne at deltage, og man skal ikke tilmelde sig på forhånd. Der er dog elever, som efter aftale med forældrene skal komme i lektiecafeen. Der føres protokol med disse elever. Der er i gennemsnit 15-16 elever hver gang.</p> <p>De fleste elever i lektiecafeen er gengangere. Eleverne kommer i gennemsnit i lektiecafeen 1-2 gange om ugen.</p> <p>Lektiecafeen foregår i et særskilt klasselokale. En stor tavle på gangen uden for klasselokalet indikerer, at cafeen har åbent. I løbet af lektiecafeen hentes der saft og te, som eleverne kan hygge sig med.</p> <p>Organisering af lektiecafeen i udskolingen</p> <p>Lektiecafeen foregår én gang ugentlig (mandag) i tidsrummet fra kl. 14.00-15.45.</p> <p>Det er frivilligt for alle elever at deltage og man skal ikke tilmelde sig på forhånd. Der er dog flere elever, hvor det er aftalen mellem skolen og forældrene, at de skal komme i lektiecafeen. Skolen opfordrer desuden nogle elever til at komme i lektiecafeen.</p> <p>I udskolingen er det varierende, hvem og hvor mange elever der kommer i lektiecafeen, men det er ikke ualmindeligt med mellem 20 og 30 elever. Nogle elever kommer stort set hver gang, fordi der, jf. ovenfor, er indgået en aftale om, at de møder op. Derudover afhænger det af lektiemængden på det pågældende tidspunkt, og om man har kammerater, der også skal i cafeen. Fremmødet er større op til afleveringer af opgaver eller i forbindelse med prøver.</p> <p>Lektiecafeen foregår i et stort fællesareal med borde og sofagrupper, hvor eleverne kan sidde sammen. Lokalet ligger i nærheden af alle faglokaler, som er låst op, så eleverne i løbet af lektiecafeen har mulighed for at lave forsøg og andet praktisk skolearbejde.</p>
----------------------------------	--

⁵ Lektiecafeen i indskolingen behandles ikke yderligere i denne caserapport, da der ikke er interviewet lærere/pædagoger eller elever herfra

<p>Formål</p>	<p>Formålet med lektiecafeerne er først og fremmest at give et tilbud til de børn, som af forskellige årsager ikke får lavet lektier hjemme, eller som ikke har mulighed for at få hjælp til deres lektier af forældrene.</p> <p>Foruden dette snævre formål nævner skoleledelse og lærere en række andre beslægtede formål.</p> <p>Lektiehjælp som en del af den specialpædagogiske indsats Både skoleledelsen og lærerne giver udtryk for, at de i høj grad ser lektiecafeerne som en del af den specialpædagogiske indsats på skolen. Skolen har den opfattelse, at den specialpædagogiske indsats kan være rigtig mange ting. Indsatsen kan således eksempelvis være over for fagligt/bogligt svage elever, elever hvor der er manglende overskud til lektier (fx pga. skilsmisse eller andre sociale forhold i familien), elever der er udfordret ift. arbejdsvaner eller særligt ambitiøse/talentfulde elever. Lektiecafeerne skal være med til at håndtere alle disse pædagogiske behov og udfordringer.</p> <p>Skabe positiv oplevelse af skolen samt gode og faste rammer omkring lektielæsningen Både skoleledelse og lærerne giver udtryk for, at det også er et formål med lektiecafeen, at den skal bidrage til, at eleverne får en positiv oplevelse af at gå i skole og lave lektier. Målet er derfor at skabe nogle gode og hyggelige rammer for elevernes arbejde efter skoletid.</p> <p>Elevernes egen motivation skal drive værket Endelig er det et centralt formål med lektiecafeen, at den langt hen ad vejen skal være frivillig for eleverne at deltage i. Det er motivationen, der langt hen ad vejen skal være drivkraften.</p> <p>Lektiecafeen skal således medvirke til, at eleverne i højere grad tager ejerskab for deres egen læring og at eleverne skal være mere selvhjulpne. Dét, at man kommer i lektiecafeen, er i sig selv et udtryk for, at eleverne tager medejerskab for deres læring.</p>
<p>Målgruppe/brugere</p>	<p>Lektiecafeerne er opdelt efter alder, så der er en lektiecafé for indskolingen (0.-2. klassetrin), for mellemtrinnet (3.-6. klassetrin) og udskolingen (7.-9. klassetrin) hver for sig.</p> <p>På trods af det umiddelbare formål som et tilbud til de svageste, er det et bredt udsnit af eleverne, der generelt benytter sig af lektiehjælpstilbuddet.</p> <p>Elevgrupper, der benytter ordningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svage elever: Efter aftale mellem skolen og forældre besluttes det, at bestemte elever skal anvende tilbuddet om lektiecafé. Det er ofte elever, hvor skolen kan se, at det halter med lektielæsningen og at forældrene har manglende overskud/evner til at støtte op omkring lektielæsningen derhjemme. For disse elever er der en form for handleplan om barnets deltagelse i lektiecafeen (anvendes dog kun for mellemtrinnet) • Elever med faglige udfordringer: En gruppe af elever benytter lektiecafeen til at træne færdigheder i bestemte fag, som de har særligt svært ved i den almindelige undervisning.

	<ul style="list-style-type: none"> • Elever, der vil holde fri derhjemme: Flere elever forklarer, at de kommer i lektiecafeen for at få lektielæsningen overstået i skolen, så de kan holde fri, være sammen med vennerne eller gå til fritidsinteresser, når de er hjemme. • Elever, der kommer sammen med kammeraterne: En gruppe af elever kommer i lektiecafeerne, fordi de følges med kammerater, som de skal lege med senere på dagen. Eleverne "venter" således i lektiecafeen. • Elever, der har brug for hjælp til at strukturere og ramme-sætte lektielæsningen: En gruppe af elever i lektiecafeen er elever, der er ambitiøse i forhold til deres skole, og som ofte også har mange fritidsinteresser og en travl hverdag. Disse elever bruger lektiecafeen til at få hjælp til at strukturere og afgrænse deres lektielæsning, så det ikke tager overhånd. • Elever, der kommer et stykke fra skolen: Disse elever udnytter ventetiden på transport hjem til at sidde i lektiecafeen og få ordnet lektier.
Bemanding	<p>Mellemtrin</p> <p>Der er én lærer til stede, når lektiecafeen har åbent. Cafeen bemandes af årsvikarer på skolen, som alle har en studentereksamen som baggrund. Tidligere har forskellige vikarer varetaget lektiecafeen, men pt. er der én fast tilknyttet årsvikar, som forestår alle timerne. Denne har desuden en del vikartimer ude i klasserne og ved derfor lidt om, hvad de forskellige klasser laver i undervisningen. For de fleste af eleverne er det derfor et kendt ansigt, de møder i cafeen.</p> <p>Udskoling</p> <p>Der er to lærere til stede samtidig, når lektiecafeen har åben. De to lærere er til daglig ansat på skolen og underviser på 8. og 9. klassetrin. Deres faglige kompetencer supplerer hinanden, så de dækker et bredt udsnit af fagrækken. Ungdomsskolen/skolen har bevidst valgt, at lærerne i cafeen har en høj grad af faglig indsigt og viden, fordi eleverne lægger stor vægt på at kunne få hjælp og støtte til løsning af de konkrete opgaver.</p>
Indhold	<p>Indhold i lektiecafeen på mellemtrinnet</p> <p>I lektiecafeen er hovedfokus på, at lektiecafeen skal bruges til træning af specifikke færdigheder. En lærer fortæller, at der er tale om træning af de rutineprægede opgaver. Introduktion og forståelse af nye faglige temaer arbejdes der med i timerne. Der er derfor en klar adskillelse mellem, hvad man laver i den almindelige undervisning, og hvad man laver i lektiecafeen.</p> <p>Træning af specifikke færdigheder er ikke mindst tydelig i relation til de elever, der skal komme fast i lektiecafeen. Her har elevens lærer og lærervikaren i lektiecafeen sammen tilrettelagt, hvilke opgaver eleven skal træne. Det kan fx være planer for, hvad og hvor meget eleven skal læse.</p> <p>Eleverne er selv med til at tage ansvar for at holde ro i lektiecafeen. De udpeges på skift som bordformand ved de gruppeborder, hvor de sidder</p>

	<p>og arbejder. Bordformandens opgave er blandt andet at påtale over for de andre ved bordet, hvis de bliver for støjende.</p> <p>Lektiecafeen arbejder ikke med læringsmål for den enkelte elev. Dette foregår i relation til den almindelige undervisning.</p> <p>Indhold i lektiecafeen i udskolingen</p> <p>Sammenhold med mellemtrinnet er indholdet i lektiecafeen på mange måder bredere i udskolingen end det er på mellemtrinnet. Det afspejler sig bl.a. i, at lektier forstås meget bredt, og der derfor også arbejdes med mange forskellige opgavetyper og arbejdsformer.</p> <p>Eleverne har mulighed for at arbejde med ting, som umiddelbart ikke forbindes med lektier, men som alligevel er noget, den enkelte elev har behov for at fokusere på.</p> <p>Indholdet af lektiecafeen er således præget af, at der arbejdes med mange typer af opgaver, som eleverne selv vælger. Nogle laver individuelle træningsopgaver, andre laver gruppearbejde og fælles fremlæggelser. Nogle laver praktisk ting, fx et projekt i billedkunst eller fysikforsøg. Det skal i den sammenhæng tilføjes, at det er tydeligt, at en stor del af eleverne kommer fra skolens Da Vinci Linje. Det er meget ambitiøse og engagerede elever, der lægger en stor energi i skolearbejdet, herunder lektielæsning/forberedelse.</p> <p>I forlængelse heraf oplever lærerne, at eleverne gerne vil arbejde sammen og udnytte hinandens kompetencer.</p> <p>Der er en høj grad af sammenhæng mellem den almindelige undervisning og arbejdet i lektiecafeen i udskolingen. Lektiecafeen bruges således også til at indhente konkrete opgaver eller aktiviteter, som af den ene eller anden årsag ikke er nået i den almindelige undervisning, men som ikke er lektier i traditionel forstand. Det kan fx være diktat, gennemførelse af nationale test eller et forsøg i fysik.</p> <p>Det er desuden karakteristisk, at der er fokus på, at fagligheden i lektiecafeen er høj. Lærerne oplever, at hvis ikke lektiecafeen er bemandet med lærere, der er inde i det faglige stof, så kommer eleverne ikke. Det kan der ikke gås på kompromis med.</p>
<p>Effekter og resultater</p>	<p>Skolelederen og lærerne fremhæver ikke nogle konkrete målbare effekter af lektiehjælpen, men de fremhæver derimod en række oplevede effekter i relation til eleverne og deres måde at gå i skole på.</p> <p>Succes i skoleliv</p> <p>Det er skolens oplevelse, at lektiecafeerne har stor betydning for, at eleverne oplever succes i deres skoleliv. For mange elever er det forbundet med nederlag ikke at få lavet lektier. Lektiehjælpen resulterer i, at eleverne kan komme til timerne og vide, at de er forberedte og ikke skal være bange for at blive spurgt.</p> <p>Lektiecafeen bidrager til, at det enkelte barn får sejre og oplever at lykkes, så de kan være stolte over dem selv og deres arbejde.</p>

	<p>Afstresser børn og forældre</p> <p>I forlængelse af dette er det ligeledes skolens oplevelse, at hjælpen til at få lavet lektier er afstressende for både eleverne og forældrene. For mange forældre, som har svært ved eller manglende overskud til at hjælpe deres børn med lektielæsningen, er hjælpen i lektiecafeen også afstressende. Både børn og forældre slipper for dårlig samvittighed over ikke at have nået det eller kunne magte det.</p> <p>Afdramatisering af lektielæsning</p> <p>Endelig har skolen oplevet, at de faste og trygge rammer omkring lektiecafeerne og lektielæsningen for flere børn har betydet, at lektielæsningen er blevet afdramatiseret. Lektielæsning er ikke længere forbundet med negative følelser og modstand fra elevernes side.</p>
--	---

Forældre- og elevperspektiv

Forældre	<i>Der har ikke været gennemført interviews med forældre på denne skole.</i>
Elever	<p>Elever på mellemtrinnet (interviews med to elever)</p> <p>Eleverne opfattelse af formålet med lektiecafeen er, at den medvirker til, at man får lavet sine lektier til tiden, og at man ikke skal lave sine lektier derhjemme. Derudover er lektiecafeen en god ting, hvis ens forældre ikke lige kan hjælpe en med lektierne.</p> <p>Eleverne lægger vægt på forskellige ting i deres vurdering af lektiecafeen og deres motivation for at bruge den.</p> <p>Det skaber først og fremmest en god ramme for samvær med sine klassekammerater. Oftest går man der sammen med en eller flere venner og veninder. Begge elever forklarer, at det er rigtig hyggeligt at komme i lektiecafeen, og der er en god atmosfære.</p> <p>Herudover lægger eleverne stor vægt på, at der er ro til at koncentrere sig om sine opgaver. De oplever, at der er mere ro i lektiecafeen end i deres respektive klasser.</p> <p>Eleverne vurderer, at der er god hjælp at hente ved lektiehjælpen, og at man får hjælpen ret hurtigt på grund af, at der er færre elever per lærer. De bestemmer selv, hvilke opgaver de vil lave, og det mener de er positivt.</p> <p>Elever i udskolingen (interviews med to elever)</p> <p>Eleverne i udskolingen oplever grundlæggende lektiecafeen som en hjælp til elever, der har svært ved tingene, eller hvis forældre ikke har mulighed for at hjælpe.</p> <p>Eleverne fremhæver en række positive aspekter ved lektiecafeen.</p> <p>For det første at de selv vælger at komme i lektiecafeen, og de har mulighed for at arbejde med noget, de selv har valgt. Det er med til at øge motivation for at bruge lektiecafeen.</p>

	<p>I forlængelse heraf fremhæves det, at de også har mulighed for at arbejde med praktiske ting, fordi de har adgang til de forskellige faglokaler på skolen.</p> <p>For det andet er lektiecafeen præget af nærvær mellem både elever og lærere. Det er forbundet med noget socialt at komme i cafeen og eleverne forklarer, at få kommer i lektiecafeen alene.</p> <p>For det tredje giver lektiecafeen et tættere forhold til lærerne og en oplevelse af, at de tager ansvar for ens læring. Det er vigtigt, at det netop er en lærer i lektiecafeen. Begge de interviewede elever fremhæver, at de er privilegerede, fordi det er deres egne lærere, der er i lektiecafeen. De har derfor indblik i, hvilke behov den enkelte elev har, og hvad der skal arbejdes med. Det er elevernes oplevelse, at der er fokus på deres individuelle behov, og de kan få den nødvendige hjælp og støtte.</p> <p>De interviewede elever har forskellige personlige grunde og motivation for at komme i lektiecafeen. Nogle kommer i lektiecafeen for at få hjælp til at strukturere deres lektielæsning i en meget travl hverdag med mange fritidsaktiviteter. Denne gruppe af elever er meget ambitiøse, og gør rigtig meget ud af lektierne. De har derfor behov for hjælp til at afgrænse opgaverne.</p> <p>Andre elever kommer for at træne og fokusere på ét specifikt fag, hvor de har faglige udfordringer, fx fysik/kemi.</p>
--	--

Fortællinger fra hverdagen i lektiecafeen

Lektiecafé og specialpædagogisk indsats

En lærer illustrerer lektiecafeens sammenhæng med specialpædagogikken på følgende måde: *”Vi ser på elevernes omgivelser og ser om hjemmet støtter op. Hvis der foregår nogle ting derhjemme, hvor [skolen vurderer] det kan være en støtte at komme i lektiecafé, så er det også inde over vores specialpædagogiske indsats.”*

Skolelederen forklarer, at *”det første skridt er, at de [eleverne] skal kunne lide at være i skolen. De skal have en positiv oplevelse af komme i skolen. Vi skal skabe et godt fundament... [men] det skal være barnets egentlig initiativ, at man klarer sig godt. Den måde, man går i skole på, gør en forskel. Det er vores tilgang. Vi skaber nogle rammer, der er med til at understøtte det.”*

Lektiecafeen på mellemtrinnet er træning af færdigheder og hygge

En lærer giver et eksempel på en pige, som kommer i lektiecafeen, fordi hun har store læsesværligheder: *”Hun kan komme over og have en helt anden lektiecafé end sine venner. Jeg har en bog, hvor jeg ved, hvad hun skal læse. Vi har et læsekort, hvor man kan se de svære ord. Det er ikke på særligt højt niveau. Det er en elev, jeg altid skal arbejde med og ift. denne rutine” [...]. Det vi læser er udelukkende for træning. Det er ikke i forlængelse af timen og noget hun skal bruge i timen.”*

En elev fra 4. klasser forklarer: *”Det er rigtig godt, fordi man får lavet sine lektier til tiden og det er helt vildt hyggeligt at komme derovre. Det er hyggeligt at sidde med sine veninder og få god hjælp.”*

Lektiecafeen i udskolingen er mere end færdigheder

En lærer giver her udtryk for denne brede opfattelse af lektiecafeens formål: *”Jeg hader, hvis lektier i overbygningen kun fokuserer på færdigheder – det skal defineres meget bredere. Lektie-*

cafeen skal afspejle, at skolen er meget bredere end færdigheder. Vi havde en elev, der havde behov for at vende verdenssituationen. Det faglige havde hun ikke behov for. Det er ikke lektier, men hun bruger det alligevel i de forskellige fag."

En elev supplerer:

"Det er rart med friheden, fordi den føler man ikke i de normale timer. Man bestemmer selv, hvad man fokuserer på. Man skal være fokuseret på tingene, og man skal være selvstændig. Man har selv valget, om man vil være der. Det giver en motivation, at du ikke tvinges til at være der."

Kontaktinfo

Blåbjerggårdskolen	Blåbjerggårdskolen Grønlandsparken 300 6715 Esbjerg N Tlf.: 76 16 25 19 E-mail: blaabjerggaard- skolen@esbjergkommune.dk	Annette Lock Tlf.: 76 16 25 04 E-mail: aloh@esbjergkommune.dk
--------------------	---	--

3. NORDENSKOV SKOLE – LEKTIECAFÉ PÅ SKOLE DREVET AF FRIVILLIGE LEKTIEHJÆLPERE

Introduktion til casen

En lektiecafé på en skole i Vestjylland, primært målrettet de elever, som ikke kan modtage kvalificeret lektiehjælp hjemme. Dog er alle elever velkomne. Lektiecafeen finder sted på skolens bibliotek, bemandes af frivillige fra byens frivilligorganisation og har åbent to eftermiddage om ugen.

Skolens erfaringer kan sammenfattes som følger:

Oplevede fordele

- Eleverne oplever øget fagligt selvtillid og de får flere succesoplevelser i skolen, fordi de oplever at kunne møde forberedte op til timerne
- Eleverne får skabt sociale relationer på tværs af årgange
- Lektiecafeen bidrager til, at der skabes en positiv ramme omkring lektielæsning. I hjemmet kan stemningen omkring lektiehjælp nogle gange være negativ. Når eleverne anvender lektiecafeen, slipper familien for nogle af de konflikter, der kan være med børnene omkring lektier. Lektiecafeen gør ligeledes, at eleverne får mere fritid med deres familier, når de er derhjemme
- Arbejdet i lektiecafeen er i høj grad lystbetonet for de frivillige lektiehjælpere. Det kan eleverne mærke og smitter af på elevernes engagement
- Der er en hyggelig og arbejdsom stemning i lektiecafeen, hvor alle skal starte med at lave lektier. Først når man har lavet alle lektier, må man læse en bog eller lignende
- Det opleves som positivt, at lektiehjælperne får en relation til byens børn
- Lektiehjælperne er i stand til at forklarer opgaver anderledes end lærerne. Det oplever eleverne som en fordel.

Udfordringer/opmærksomhedspunkter

- Lektiecafeen har kun åbent to dage ugentligt. Lektiecafeen kan derfor ikke altid bruges til at lave de lektier, eleverne har for fra dag til dag
- På nogle punkter kan det være en skrøbelig konstruktion, at lektiecafeen er bygget op omkring frivillige lektiehjælpere. Bl.a. er det et vigtigt opmærksomhedspunkt, at der bliver ved med at være frivillige, der melder sig til at varetage lektiehjælpen
- I og med at der er tale om frivillige lektiehjælpere, kan der være tilfælde, hvor lektiehjælperne mangler pædagogiske indsigt i deres arbejde. Det kan eksempelvis ske i forbindelse med børn med faglige vanskeligheder
- Nogle gange går der lang tid mellem de frivilliges lektiehjælperes vagter. Det betyder, at det er svært for lektiehjælperne at følge elevernes faglige udvikling
- Af og til kommer der elever i lektiecafeen, som ikke har lektier for. Disse elever bliver sendt i SFO'en
- Der tegner sig et billede af, at det ofte er de samme elever, der kommer igen i lektiecafeen. En udfordring er derfor, hvordan man formår at tiltrække nye elever.

<p>Baggrundsinfo</p>	<p>Navn på tilbud: Lektiecafé.</p> <p>Størrelse: Der går 130 elever på skolen fordelt på 1.-6- klassetrin. Der er 12 lærere ansat på skolen. Ledelsen består af en skoleleder, en lærer, som har 1/3 af sit skema som viceleder og en SFO-leder med 2/3 ledelsesfunktion.</p> <p>Beskrivelse skolen: Skolen har et blandet elevgrundlag. Lederen fortæller, at en større del af elevgruppen kommer fra hjem med forældre med lavt uddannelsesniveau. Der er dog alligevel stor opbakning til skolen. Lederen fortæller, at huspriserne er meget lave i området, hvilket gør, at det ikke er økonomisk ressourcestærke, der bor i byen.</p> <p>Skolen har ingen særlig profil, men er en lille skole med kun 1.-6. klassetrin. Lederen kender alle elever ved navn. Lederen fortæller, at skolen de seneste år har haft fokus på skole-hjem-samarbejdet. Det har mundet ud i en meget stor forældredeltagelse på skolen. Nogle af forældrene har desuden meldt sig som frivillige lektiehjælpere i lektiecafeen. Skolen og forældrene har på en temadag udarbejdet et hæfte med gensidige forventninger til hinanden. Lederen fortæller, at det i høj grad har styrket forældresamarbejdet, at der er tydelige forventninger, som er nedskrevet i dette hæfte.</p> <p>Både leder, forælder og lærer giver udtryk for, at det er en skole med visioner og med en medarbejderstab, som er meget engagerede i deres arbejde.</p>
<p>Struktur og rammer</p>	<p>Lektiecafeen har åbent hver tirsdag og torsdag eftermiddag i umiddelbar forlængelse af elevernes skoledag. Om torsdagen har alle skolens elever fri kl. 12 og lektiecafeen åbner derfor allerede kl. 12 denne dag. Lektiecafeen holder til i skolens bibliotek. Ifølge lektiehjælperne er det meget varierende, hvor mange elever der kommer, men der er som regel 10-15 elever.</p> <p>Lektiecafeen udbydes af frivillig organisation Tilbuddet udbydes af en frivilligorganisation i lokalområdet (Nordenskov Fællesvirke). Organisationen består af frivillige medarbejdere, som varetager forskellige frivillige opgaver i byen, herunder bl.a. lektiehjælp på skolen. Lektiehjælperne fortæller, at der er en tryghed forbundet med, at de er tilknyttet organisationen, da organisationen eksempelvis sørger for børneattester og lignende for lektiehjælperne.</p> <p>Ingen tilmelding I lektiecafeens opstartsfasen kunne eleverne kun benytte lektiecafeen, hvis de havde tilmeldt sig med forældres underskrift. I dag er det ændret, så tilbuddet om lektiehjælp gælder alle elever. Eleverne møder dermed bare op, når de har lyst til eller brug for hjælp i lektiecafeen. Lektiehjælperne oplever, at der kommer flere elever nu, fordi det er mere uforpligtende at komme i lektiecafeen.</p> <p>Lektiecafé Lederen fortæller, at tilbuddet med fuldt overlæg hedder lektiecafé frem for lektiehjælp. Tanken er, at det vil tiltrække flere elever, fordi det lyder hyggeligere at gå i lektiecafé frem for til lektiehjælp.</p>

<p>Formål</p>	<p>Det overordnede mål med lektiecafeen er at give alle elever muligheden for at få lavet lektier. Dette begrundes med, at det er langt sjovere at gå i skole, hvis man er forberedt og har lavet sine lektier. Lektiecafeen skal således bidrage til, at skoleglæden blandt skolens elever bliver større.</p> <p>Specifikke mål</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleverne skal møde velforberedte op til undervisningen - Eleverne skal opleve øget fagligt selvtillid ved at få lavet deres lektier - Lektiecafeen skal bidrage til, at eleverne får succesoplevelser i skolen, ved at de i højere grad oplever at kunne deltage i undervisningen, når de er forberedte og har lavet lektier - Lektiecafeen skal bidrage til at mindske konflikter i hjemmet, idet lektielæsningen her kan være forbundet med diskussioner og andet negativt mellem forældre og børn - Lektiecafeen skal bidrage til, at skolen får gladere elever.
<p>Målgruppe/brugere</p>	<p>Den primære målgruppe for lektiecafeen er de elever, som ikke kan få kvalificeret lektiehjælp i hjemmet. Herudover er målgruppen også elever, som af andre årsager ikke får lavet lektier.</p> <p>Målgruppen er meget sammensat, da lektiecafeen benyttes på tværs af årgange og fagligt niveau.</p> <p>Lektiehjælperne fortæller, at det i høj grad er den samme gruppe elever, som benytter ordningen, men at alle eleverne ikke nødvendigvis kommer hver gang.</p> <p>Foruden den rene faglige lektiehjælp er der et stort socialt aspekt i lektiecafeen, som tiltrækker nogle elever. Lektiehjælperne fortæller således, at eleverne har fået meget socialt sammen i lektiecafeen på tværs af årgange og klasser, og at de tror, at det sociale samvær er en del af årsagen til, at de samme elever kommer igen.</p> <p>Det hænder, at der dukker elever op i lektiecafeen, som ikke har nogen lektier for. I det tilfælde bliver eleverne sendt over på SFO'en, da lektiecafeen som udgangspunkt kun er til lektielæsning.</p>
<p>Bemanding</p>	<p>Frivillige lektiehjælpere</p> <p>Det er udelukkende frivillige lektiehjælpere, der bemande lektiecafeen. Lektiehjælperne har vidt forskellige baggrunde, bl.a. er der pensionerede lærere, forældre til elever på skolen, førtidspensionister mv.</p> <p>Lektiehjælperne ikke nødvendigvis er bogligt stærke, men de er ressourcestærke og har overskud til at hjælpe eleverne. Dette er afgørende for lektiecafeen, fordi arbejdet i høj grad er lystbetonet, hvilket smitter af på eleverne. Lektiehjælpernes arbejde ikke er at undervise eleverne, men blot hjælpe dem med lektier.</p> <p>Lektiehjælperne mødes en gang hver tredje måned og planlægger vagter. De er ca. 7-8 frivillige lektiehjælpere tilknyttet og man har ca. 5 vagter i løbet af 3 måneder. Ifølge lektiehjælperne blander skolen sig ikke i lektiecafeen og stiller udelukkende lokaler til rådighed.</p>

<p>Indhold</p>	<p>Det konkrete indhold i lektiecafeen er i høj grad op til eleverne, som selv har ansvaret for at vide, hvilke lektier de har for og hvad de skal lave i lektiecafeen. Hvis elever kommer uden lektier og blot for at hygge sig, bliver de sendt over i SFO'en.</p> <p>Fokus på træning</p> <p>Både ledelse, lektiehjælpere og lærerne understreger, at der i lektiecafeen udelukkende er fokus på at <i>træne</i> færdigheder, som eleverne allerede har tillært sig i den almindelige undervisning. Lektiecafeen er udelukkende en mulighed for at få lavet sine lektier, som er givet på baggrund af noget, der allerede er gennemgået i klassen, og lektiecafeen er således ikke et sted, hvor eleverne introduceres for og lærer nye ting.</p> <p>Der er således fokus på, at lærerne skal give eleverne lektier for, som de mener, de kan mestre og dermed har mulighed for at lave i lektiecafeen.</p> <p>Fravær af pædagogiske/didaktiske kompetencer</p> <p>Den hjælp, der gives i lektiecafeen, er på såkaldt "forældreniveau". Lektiehjælperne har ikke nødvendigvis en baggrund som lærer eller lignende, og de har derfor heller ikke nødvendigvis nogen pædagogiske eller didaktiske kompetencer at trække på i lektiehjælpen. Det betyder, at der i udgangspunkt er fokus på ren lektietræning og ikke på håndtering af udfordringer hos eksempelvis børn med særlige vanskeligheder/udfordringer.</p>
<p>Effekter og resultater</p>	<p>Der er ikke har nogen målbare effekter af ordningen, men ledelsen har udelukkende fået positive tilbagemeldinger fra lærere, elever, forældre og lektiehjælpere.</p> <p>De positive tilbagemeldinger handler især om de sociale og trivselsmæssige resultater af lektiecafeen. Det fremgår, at det er en stor lettelse for elever, at de får lavet deres lektier. Det betyder, at de kan møde i skolen med "ro i maven". Dette har betydning for elevernes samlede oplevelse med skolen, som beskrives som mere positiv, end når de ikke får lavet deres lektier. Den positive stemning kan genfindes i familien. At eleverne har lavet deres lektier i skolen mindsker risikoen for konflikter mellem børn og forældre.</p>

Forældre- og elevperspektiv

Forældre	<p>En forælder fortæller, at de som forældre ikke som sådan involveres i lektiecafeen eller orienteres om indholdet, men at han i høj grad følger med i lektiecafeen via sine børn.</p> <p>Forældreperspektivet viser, at der generelt er en meget positiv holdning til lektiecafeen. Det værdsættes, at det er frivillige lektiehjælpere med forskellig baggrund, der varetager ordningen.</p> <p>Det fremhæves, at lektiehjælpsordningen har været en stor gevinst for familielivet, da lektier ofte er kilde til mange skænderier og frustrationer i hjemmet. Det kan undgås, hvis eleverne har lavet deres lektier i lektiecafeen.</p>
Elever	<p>Elevernes motivation for at komme i lektiecafeen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At undgå konflikter med forældrene om lektier • At kunne holde helt fri, når man går hjem uden dårlig samvittighed • At hygge sig med de andre elever, der kommer i lektiecafeen. <p>Eleverne fortæller, at det er hyggeligt at komme i lektiecafeen og at de får meget og god hjælp af de voksne, der er der. En pige fortæller, at lektiehjælperne næsten altid forklarer tingene på en anden måde, end deres lærer har gjort.</p> <p>En elev peger på, at det er praktisk, at lektiecafeen er placeret på skolens bibliotek, fordi der altid er bøger, computer mv. i nærheden.</p> <p>Eleverne sætter pris på, at man ikke skal være der i et bestemt tidsrum, men at man kan komme og gå, som det passer. Ofte bliver eleverne i lektiecafeen, når de er færdige med at lave deres lektier. Så bruger de eksempelvis tiden på at læse bøger eller hjælper de andre elever, der har lektier for.</p>

Fortællinger fra hverdagen i lektiecafeen

Sjovere at gå i skole, når man har lavet lektier

Eleverne fortæller selv, at det er meget sjovere at gå i skole, når man har lavet sine lektier. Det er særligt de lidt større elever, hvor lektiecafeen har været en øjenåbner for dette.

En elev fortæller eksempel: *"Det er langt sjovere at komme i skole, når man har lavet sine lektier... så får man også meget mere ud af det jo."* (Elev, 6. klasse).

God hjælp fra lektiehjælperne

Videre fortæller eleverne, at de oplever, at de frivillige lektiehjælpere er i stand til at give god hjælp med deres lektier, ligesom at eleverne også føler, lektiehjælperne støtter op omkring dem og får rigtig god hjælp fra de frivillige lektiehjælpere. En elev forklarer: *"Der er meget støtte fra de voksne i lektiecafeen. De vil gerne have vi får lavet vores lektier, så vi ikke bliver uvenner med vores forældre."*

Lettelse for familielivet

Både skoleledelsen, lektiehjælpere, forælderen og elever giver udtryk for, at der i lektiecafeen er særligt fokus på, at formålet med lektiecafeen, foruden at eleverne får lavet lektier, også er at bidrage til at løse nogle af de konflikter, der kan være forbundet med lektielæsningen i hjemmet.

Eleverne fortæller, at det er meget sjovere at lave lektier i lektiecafeen, bl.a. fordi de slipper for at skændes og blive uvenner med deres forældre om det, fordi de har mulighed for at få lavet lektierne, før de kommer hjem.

En far til to børn, der benytter lektiecafeen, fortæller på samme måde, hvordan lektiecafeen har været en lettelse for familielivet, i det lektier tidligere har været kilde til mange diskussioner i hjemmet: *"Det har hjulpet meget i min familie, det har givet os noget mere luft derhjemme. Mine børn er selv hjemme om eftermiddagen, men de er ikke i stand til selv at sidde hjemme og lave lektier. De skal have hjælp, så derfor er det rigtig rart, at vi ikke også skal bruge fra kl. 17.30-20.00 på lektier, hvor der er så mange andre ting, vi gerne vil nå."*

Faren giver altså også udtryk for, at lektiecafeen medvirker til at give plads til mere kvalitetstid for familien.

Kontaktinfo

Nordenskov Skole	Nordenskov Skole Sønderskovvej 105 Nordenskov 6800 Varde Tlf.: 75 29 83 20 E-mail: nordenskovskole@varde.dk	Henrik Sønderskov Tlf.: 75 29 83 20 E-mail: soen@varde.dk
------------------	--	--

4. UNGDOMMENS RØDE KORS – LEKTIECAFEER

Introduktion til casen

Ungdommens Røde Kors (herefter URK) har 70 lektiecafeer rundt om i hele landet. Lektiecafeerne foregår hovedsageligt på steder uden for skolens rammer, fx biblioteker eller almene boligområder. Lektiecafeerne henvender sig til børn og unge, som af den ene eller den anden grund har brug for ekstra støtte til skolearbejdet. Det er ofte børn, der vokser op i familier, hvor forældre ikke har ressourcerne til at hjælpe dem med skolearbejdet. De frivillige i URK's lektiecafeer er unge mennesker, som typisk er i gang med en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

Caserapporten indeholder informationer og fortællinger fra URK's lektiecafe-topmøde på Christiansborg, onsdag d. 8. januar 2014.

URK's erfaringer kan sammenfattes som følger:

Oplevede fordele

- Lektiecafeen bidrager til, at børnene oplever succes i skolelivet. Hjælpen i lektiecafeen gør, at de ikke længere møder uforberedte op.
- Succesoplevelserne i skolen motiverer børnene til at fortsætte med skolearbejdet. De får lyst til at lære mere og give sig tid til lektierne.
 - Børnene oplever en øget motivation for skolearbejdet, deres selvtillid styrkes, og de oplever en anerkendelse og opmærksomhed, som de ikke får andre steder.

Gode råd/opmærksomhedspunkter

En lærer, hvis elever benytter tilbuddet om lektiecafe, påpegede fem punkter, som skole, forældre og frivillige må være i dialog om:

1. Det er vigtigt, at læreren, forældrene og lektiehjælperne **forventningsafstemmer i forhold til barnets læring**.
2. **Lektiesedler** er nødvendige i de mindste klasser. Læreren må notere til de frivillige, hvilke opgaver der skal løses i lektiecafeen.
3. **Forældreinddragelse/opdragelse**. Ikke alle lektier nås i cafeen, og derfor må der ikke opstå en forventning hos forældrene om, at lektiecafé er lig med, at alle lektier bliver lavet.
4. **Graden af frivillighed**. Lektiecafeen er et frivilligt tilbud, men der kan være behov for, at man i de mindste klasser påvirker børnene til at gå i lektiecafé – fx ved at tale lektiecafeen op. I nogle tilfælde vil det være meningsfuldt at indgå en form for "kontrakt" med forældrene om, at barnet skal møde op i lektiecafeen.
5. **Udvikling af cafeen kræver mod og tid**. Lektiecafeen skal fx ikke modarbejde skolens læringsmæssige principper eksempelvis inden for skrivning/læsning. Læreren skal altså være villig til at klæde lektiehjælperne på i relation til didaktik og pædagogik.

På topmøde den 8. januar 2014 om lektiecafeer overleverede Ungdommens Røde Kors, Røde Kors i Danmark, Red Barnet Ungdom og Dansk Flygtningehjælp 6 anbefalinger til undervisningsministeren, der bygger på fælles erfaringer. De er i overskrift som følger:

1. Et frirum for børn
2. Barnet i fokus
3. Lysten som drivkræft
4. Tid til relationer
5. Lokal og fleksibel
6. Det gode samarbejder

<p>Baggrundsinfo</p>	<p>Navn på tilbud Lektiecafeer i Ungdommens Røde Kors</p> <p>Størrelse Varierer fra lektiecafé til lektiecafé. Nogle lektiecafeer har fem faste brugere andre har 40 om ugen.</p> <p>Antal frivillige på landsplan: 1200</p> <p><i>OBS! Frivillige-net, Røde Kors, Ungdommens Røde Kors samt Red Barnet Ungdom er netop gået sammen i et netværk for at koordinere de forskellige lektietilbud på landsplan.</i></p> <p>Profil/fokus I relation til lektiehjælp arbejder URK overordnet med tre særlige indsatsområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tage hånd om børn, der er fagligt udfordrede • Tage hånd om børn, der mangler motivation og troen på egne evner • Tage hånd om børn, der mangler anerkendelse og opmærksomhed <p>Finansiering Frivilligt arbejde organiseret af Ungdommens Røde Kors.</p>
<p>Struktur og rammer</p>	<p>Hvor mange lektiecafeer og hvor? URK har ca. 70 lektiecafeer fordelt over hele landet. Lektiecafeer bliver placeret, hvor URK eller deres lokale samarbejdspartnere (fx boligsociale medarbejdere, integrationsmedarbejdere på skoler eller lign.) har identificeret et særligt behov.</p> <p>Lektiehjælpen foregår ofte i lokaler i almene boligforeninger, klubber, biblioteker eller andre uformelle steder uden for skolerne. Derudover ligger en række af cafeerne også på folke- eller privatskoler.</p> <p>Hvornår og hvor længe? Antallet af åbningsdage, brugere og frivillige varierer meget. Nogle cafeer har åben én gang om ugen andre fem. Cafeerne har åben efter skoletid. Lektiecafeernes åbningstid er også varierende. Nogen cafeer har åben én time, andre tre.</p> <p>Hvor mange brugere? Også antallet af brugere er forskelligt fra café til café. Nogle har fem faste brugere, mens andre får besøg af 40 børn om ugen. Derfor er det også kun i nogle lektiecafeer at tilmelding er nødvendig.</p>

<p>Formål</p>	<p>Hovedformål</p> <p>I URK-lektiecafeerne arbejder man for at styrke børnene fagligt og socialt. Børnene kommer først og fremmest for at få hjælp og støtte til deres skolegang. Men cafeerne er ikke en fortsættelse af skoledagen. URK har fokus på at skabe et frirum, hvor motivation og positivt samvær er det vigtigste.</p> <p>Formålet er at give de udsatte børn mulighed for at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stille faglige spørgsmål • Opleve opmærksomhed og anerkendelse, blive set som menneske • Møde unge mennesker, de kan identificere sig med og spejle sig i.
<p>Brugere</p>	<p>Hvem henvender URK's lektiecafeer sig til?</p> <p>Lektiecafeerne henvender sig til børn og unge, som af den ene eller den anden grund har brug for ekstra støtte til skolearbejdet. Det er ofte børn, der vokser op i familier, hvor forældre ikke har ressourcerne til at hjælpe dem med skolearbejdet – enten pga. sproglige barrierer, sociale udfordringer, eller fordi forældrene ikke selv har en uddannelse og måske derfor har vanskeligt ved at hjælpe deres børn.</p> <p>Ud over de faglige udfordringer har mange af børnene også et stort behov for trykthed og anerkendelse, og de mangler tro på deres egne evner.</p> <p>Hvilke børn kommer i URK's lektiecafeer?</p> <p>Aldersmæssigt spænder brugerne fra 0-10. klasse og i nogle tilfælde op til afslutningen af en ungdomsuddannelse. Målgruppen er både drenge og piger, men i nogle tilfælde indrettes særlige lektiecafeer kun for piger eller kun for drenge.</p> <p>En repræsentant fra de frivillige inddeler brugerne i tre kategorier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De fagligt svage 2. Dem med lavt selvværd 3. Dem med behov for anerkendelse. <p>Fælles for alle børnene i lektiecafeerne er, at de mangler motivation for læring.</p>
<p>Bemanding</p>	<p>Hvem er de frivillige?</p> <p>De frivillige i URK's lektiecafeer er unge mennesker, som typisk er i gang med en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.</p> <p>For at gøre lektiehjælpen så kvalificeret som muligt, afholder URK introduktionskurser for nye frivillige, som klæder dem på til at forstå de problemer, børnene står overfor.</p> <p>På introduktionskurserne lærer de frivillige også, at der er mange måder at lære på – hvor nogle lærer bedst ved at sidde stille og læse i en bog, har andre måske brug for at drible femtabellen med en bold eller tegne gule verber.</p>
<p>Indhold</p>	<p>Fællesskab om lektierne</p> <p>I URK's lektiecafeer mødes børnene om at lave lektier. Mange af børnene skal have hjælp til overhovedet at komme i gang med deres lektier. Derfor er indholdet i lektiecafeerne meget forskelligt, og det er meget styret af, hvad det enkelte barn har brug for af hjælp.</p> <p>Plads til andre aktiviteter</p>

	<p>Lektiecafeerne opsætter ikke bestemte læringsmål for børnene, følger elevplaner eller lign. Det giver en vis frihed. Derfor foregår der også mange andre ting i URK's lektiecafeer end lektielæsning. Børnene ser måske musikvideoer, fortæller de frivillige om deres søskende eller hjælper med at gå ned og købe frugt, vaske den og sætte den frem til de andre. Der bliver altså lavet andre aktiviteter, som er små afbræk fra skolearbejdet, og som samtidig giver mulighed for, at børnene får noget af den voksenkontakt, som de ikke får tilgodeset hjemme i eller i den almindelige undervisning.</p>
<p>Resultater og erfaringer (Se desuden under elever)</p>	<p>Nærvær og tid De frivillige oplever et nærvær med børnene, som skabes af flere forhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Normeringen af frivillige gør, at der er god tid til hvert enkelt barn. Med 6-8 frivillige til 15-20 elever er der tid i fordybelse med det enkelte barn. • Sammensætningen på tværs af årgange skaber også nærvær, da det bryder med det gængse klasse mønster, som børnene ellers oplever. • De frivillige er ikke afhængige af elevplaner, PISA-undersøgelser etc., hvilket efter deres opfattelse styrker deres forhold til børnene, da de kan fokusere på andet end det faglige arbejde. Børnene oplever dem ikke som autoriteter på lige fod med lærerne, men som et menneske, der i højere grad møder dem i øjenhøjde. • De frivillige kan være forbilleder/rollemodeller. Især de mandlige lektiehjælpere er forbilleder for drengene, fordi de både kan snakke fodbold, være seje, men samtidig er ambitiøse unge mænd, der er ved at tage en uddannelse og engagerer sig i samfundet. <p>Succesoplevelser i skolen De frivillige oplever ligeledes, at børnene får succesoplevelser i skolen, når de går i lektiecafé. For mange skolebørn er det forbundet med nederlag ikke at få lavet lektier, men lektiehjælpen gør, at eleverne kan komme forberedte til timerne.</p> <p>Lektiecafeen bidrager altså til, at det enkelte barn får faglige sejre og kan være stolt over at kunne følge med i skolen. Det motiverer børnene yderligere til at fortsætte med skolearbejdet.</p> <p>En god lektiecafé kræver samarbejde URK har den holdning, at en god lektiecafé kræver en god dialog mellem lærere, frivillige og forældre. Det kræver samarbejds møder, samtaler med forældre og udfyldelse af fx lektie- eller opgavesedler, så alle parter ved, hvad der forventes, når barnet er i lektiecafeen.</p> <p>Derfor må der også være en fælles dialog om, hvad det fælles formål med lektiecafeen er.</p> <p>En lærer, hvis elever benytter sig af en URK-lektiecafé på selve skolen, peger på fem punkter, som skole, forældre og frivillige må være i dialog om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det er vigtigt at parterne forventningsafstemmer i forhold til barnets læring. Det er afgørende, at der er enighed om udbyttet af lektiecafeen, og det forventede fremskridt hos barnet.

	<p>2. Lektiesedler er nødvendige i de mindste klasser. Læreren må notere til de frivillige, hvilke opgaver der skal løses i lektiecafeen. Det kan børnene ikke selv overskue.</p> <p>3. Forældreinddragelse/opdragelse. Lektiecafeen må ikke fratage forældrene deres ansvar. Ikke alle lektier nås i cafeen, og derfor må der ikke opstå en forventning hos forældrene om, at lektiecafé er lig med, at alle lektier bliver lavet. Det er stadig forældrenes ansvar, at der bliver fulgt op.</p> <p>4. Graden af frivillighed. Lektiecafeen er et frivilligt tilbud, men det kan være nødvendigt at påvirke børnene i de mindste klasser til at gå i lektiecafé. De kender ikke til mulighederne og det potentielle udbytte. En elev fra 1. klasse vil sjældent vælge at gå i lektiecafé af sig selv, og derfor skal tilbuddet præsenteres på en indbydende måde. Fx ved at understrege, at man kan have det sjovt med kammerater, mens man bliver god til at læse og regne. I nogle tilfælde kan det være nødvendigt at indgå en form for "kontrakt" med forældrene om, at barnet skal møde op i lektiecafeen. Det er i det tilfælde, hvor det er afgørende, at barnet får ekstraordinær støtte uden for undervisningen.</p> <p>5. Udvikling af cafeen kræver tid og koordinering. Lektiecafeen skal fx ikke modarbejde skolens læringsmæssige principper eksempelvis inden for skrivning/læsning. Inden for dette faglige område skal der være en gensidig forståelse af, at en opgave kan løses 'rigtigt' på mange måder. Som eksempel kan nævnes princippet om "børnestavning". Det kræver en introduktion til lektiehjælperen, der skal vide, at det er okay at skrive <i>hæst</i>, når barnet vil stave hest. (I børnestavning skriver man ordet, som det lyder det første stykke tid). Læreren skal altså være villig til at klæde lektiehjælperne på i relation til didaktik og pædagogik.</p>
--	---

Forældre og elevperspektiv

Forældre	<i>Forældre var ikke repræsenteret på lektiecafétopmødet. Forældrenes rolle fremgår af de øvrige bokse.</i>
Elever	<p>Oplæg v. tidligere bruger af URK's lektiecafé og nu selv frivillig Elevperspektivet blev præsenteret af en tidligere bruger af URK's lektiecafétilbud.</p> <p>Pigen gik i en lektiecafé i Ballerup fra 7. klasse af. Hun havde brug for hjælp til overhovedet at komme i gang med lektierne, og i starten var det primært hjælp til begreber og formuleringer, hun havde brug for. Hun havde ikke mulighed for at få hjælp til sine lektier derhjemme hverken af forældre eller søskende, og derfor fik hun sjældent færdiggjort dem.</p> <p>Hun troede ikke i starten, at lektiecafeen ville motivere hende til at opsøge læring, men det gjorde den. Efter et stykke tid i lektiecafeen blev hendes motivation for læring og selvtillid styrket, fordi hun oplevede en succes ved at komme i skole forberedt. Hun fik hjælp til de sproglige og matematiske fag og følte et løft i sine faglige kompetencer. Til sidst var det</p>

	<p>kun nødvendigt med en smule hjælp, og så kunne hun sætte sig hjem og lave lektierne færdig selv.</p> <p>I dag er pigen selv frivillig lektiehjælper i URK. Hun påpeger, at det kan være ekstremt demotiverende ikke at kunne lave sine lektier, hvorfor den rette indsats vil kunne skabe en positiv forandring for mange børn.</p>
--	--

Fortællinger fra hverdagen i lektiecafeen

En dreng i 1. klasse

En af lærerne på topmødet fortalte om et konkret eksempel på en elev i 1. klasse, hvor lektiecafeen har gjort en forskel. Drengen bor med sin mor og sine søskende.

I løbet af skoleåret begynder drengen at miste gnisten. Han ser mere og mere ked ud af det, og han bliver usikker i forhold til skolearbejdet. Det kulminerer en dag i fysisk i en konfrontation med et andet barn. Klasselæreren tager derfor kontakt til moren, som fortæller, at hendes søn bliver ked af det, når han kommer uforberedt i skole. Læreren fortæller, at moren derfor må hjælpe ham med at få lavet lektier. Derfra bliver situationen værre, barnet kommer nu endnu mere frustreret og uforberedt i skole. Lektielæsningen bliver ikke bedre af, at moren sætter storebroren til at hjælpe, da det skaber endnu flere konflikter og frustrationer i hjemmet. Ikke mindst mellem storebroderen og drengen.

Klasselæreren tager her kontakt til moren igen og udarbejder en handlingsplan for hendes søn. Som en del af planen skal han begynde i lektiecafé. Ved afslutningen af hver dansktime aftaler læreren med ham, hvilke opgaver han skal løse i lektiecafeen. Samtidig er læreren også i dialog med lektiehjælperne om, hvordan opgaveløsningen skal gribes an. Drengen får stille og roligt en indføring i, hvad det vil sige at læse lektier, og han får evnerne til at hjælpe sig selv. Læreren begynder at lægge mærke til, at han er glad, når han kommer i skole, fordi han nu er forberedt.

En dag siger drengene til læreren: *"De hjælper os jo ikke rigtigt med at lave lektier i den der lektiecafé"*, hvortil læreren svarer: *"Det er måske fordi, du er blevet så god?"* Drengen kvitterer med et bredt smil.

Kontaktinfo

Ungdommens Røde Kors	UNGDOMMENS RØDE KORS H. C. Ørstedsvej 47, 4. 1879 Frederiksberg C Tlf.: 35 37 25 55 E-mail: info@urk.dk	National konsulent Ulla Lyndby Christensen Tlf.: 28 95 66 08 E-mail: ulla@urk.dk
----------------------	---	---

5. KORNMARKSKOLEN – LEKTIEHJÆLPSTILBUD TIL ELEVER I UDSKOLINGEN

Introduktion til casen

Et lektiehjælpstilbud på en skole i Nordsjælland Hillerød. Tilbuddet går under navnet "Åben skole", der er et koncept lånt fra Holbæk Kommune. Lektiecafeen er udelukkende for skolens overbygning (7.-9. klasse) og har både et socialt og et fagligt sigte.

Skolens erfaringer kan sammenfattes således:

Oplevede fordele

- Lektiehjælpen bidrager til, at eleverne får succesoplevelser på skolen, når de får lavet deres lektier, og eleverne får dermed øget fagligt selvværd. Eleverne får desuden større lyst til at deltage i undervisningen, når de har lavet deres lektier.
- Det opleves som en fordel, at tilbuddet alene er henvendt til overbygningen, så disse elever "har det for sig selv". Herudover er det med til at give et sammenhold i overbygningen, og at eleverne får opbygget relationer på tværs af klasser og årgange.
- Eleverne kan få individuel hjælp til de ting, som den enkelte har brug for.
- Lektiecafeen er med til at øge trivslen hos eleverne.
- Der skabes en positiv og hyggelig ramme omkring lektierne, som er med til at motivere eleverne til i højere grad at få lavet dem. Kulturen omkring det at lave lektier kan ændres til noget positivt.
- Lektiecafeen skaber et andet forhold til de lærere, der bemander lektiecafeen. Lektiecafeen har bidraget til, at relationerne mellem eleverne og lærerne i lektiecafeen er blevet styrket.
- Det opleves som positivt at have en socialpædagog tilknyttet lektiecafeen, da denne typisk har en anden relation til eleverne og kan tiltrække elever til tilbuddet, som sandsynligvis ikke var kommet af sig selv.
- En fordel ved lektiecafeen er den effekt, der er på elevernes opfattelse af skolen generelt og lektielæsning. Eleverne forbinder i højere grad skolen med noget hyggeligt og uformelt, bl.a. fordi der er plads til andet end lektier i lektiecafeen, fx tid til at spille, bage eller sludre med vennerne. En fordel ved denne stemning/tilgang er desuden, at det tiltrækker flere elevtyper til lektiecafeen.

Udfordringer/opmærksomhedspunkter

- Lektiecafeen har kun åbent to gange om ugen, hvilket kan være et problem i de uger, hvor eleverne har mange lektier for.
- Skolen oplever, at det er en udfordring at tiltrække de elever, som vil få mest ud af tilbuddet. Det drejer sig både om elever, der har det svært fagligt, og om elever, som er skoletrætte elever og som generelt har dårlige erfaringer med skolen.
- Lektiecafeen ligger efter skoletid, og det kan derfor være en udfordring at få eleverne til at blive i deres fritid. Det er også oplevelsen, at eleverne ofte er trætte og svære at motivere om eftermiddagen.
- Finansieringen af lektiecafeen kan være en udfordring. Skolen forklarer, at det er dyrt at have lærere til at bemane ordningen, bl.a. fordi de også får forberedelsestimer til det.
- Lektiecafeen er frivillig og det er derfor svært at forudsige hvor mange elever, der dukker op
- Der er en tendens til, at eleverne synes, at det er 'nørderne' eller de svageste elever, der vil have hjælp til lektierne. Der skal arbejdes på en holdningsændring, så flere elever fremadrettet benytter ordningen.
- Lederen peger på, at forberedelsestid til de involverede medarbejdere er med til at kvalificere tilbuddet.
- Lederen peger herudover på, at tilbuddet kræver ledelsesopmærksomhed, dvs. at ledel-

sen bruger god tid på at forberede det og på at involvere de lærere, der skal stå for det. Der ligger desuden en ledelsesmæssig opgave i at vælge de rigtige folk til at stå for tilbuddet. Det skal være de medarbejdere, som har lyst og evnerne til at fange eleverne og gøre en indsats for relationsarbejdet på skolen.

<p>Baggrundsinfo</p>	<p>Navn på tilbuddet: "Åben Skole" (lektiehjælpstilbud).</p> <p>Størrelse: Skolen har 673 elever.</p> <p>Beskrivelse af skolen: Elevgrundlaget er ifølge skolelederen blandet til svagt. Skolen har en stor gruppe elever, som de tager særlig hånd om i samarbejde med kommunen i en familieklasse på rådhuset.</p> <p>Lederen fortæller, at der de seneste 4 år er blevet arbejdet målrettet med at højne det faglige niveau, men at det er en langsommelig proces, som stadig er under udvikling. Lektiehjælpstilbuddet "Åben skole" er et led i målsætningen om at øge det faglige niveau på skolen.</p> <p>Skolen har en specialafdeling med 30 børn med ADHD. Der er også et antal fysisk handicappede elever, som er integrerede i de almindelige klasser.</p> <p>Lærergruppen er karakteriseret ved at være en meget alsidig gruppe, som varierer en del både hvad angår engagement, uddannelse, alder, køn. Lederens primære opgave pt. er at få lærergruppen til at genfinde motivationen oven på lærerkonflikten i foråret.</p> <p>Tilbuddets historik: Lektiehjælpstilbuddet er inspireret af en skole i en anden kommune. Dette tilbud henvendte sig primært til svage elever. Navnet "Åben skole" er også taget derfra.</p> <p>Skolen startede tilbuddet om lektiehjælp for 2½ år siden, men det har været lukket ned periodevist, men er igen startet på i fuldt omfang pr. januar 2014.</p> <p>Ledelsen har ansat tre socialpædagoger på skolen som led i inklusionsstrategien. Den ene socialpædagog er tilknyttet overbygningen og deltager også de to eftermiddage, hvor der er "åben skole".</p>
<p>Struktur og rammer</p>	<p>Lektiecafeen har åbent hver mandag og tirsdag i umiddelbar forlængelse af elevernes skoledag.</p> <p>Tilbuddet foregår i overbygningens fællesrum. Der er plads til mange elever. Fællesrummet ligger i forlængelse af elevernes klasselokaler, så disse kan også inddrages, hvis eleverne vil have ro til lektierne. Der er videre et mindre køkken, hvor det fx er muligt for eleverne at bage boller el. lignende i løbet af lektiecafeen.</p> <p>Eleverne sidder rundt omkring ved høje borde, og der er bærbare computere tilgængelige. Lærerne går rundt mellem eleverne og hjælper dem med lektierne undervejs.</p>

	<p>Ingen tilmelding Eleverne skal ikke tilmelde sig tilbuddet, og det kræver ingen forældre-accept for at deltage.</p> <p>For at få flere til at benytte lektiehjælpen har ledelsen indført en gulerod i form af en biograftur til de elever, som kommer minimum én gang om ugen hele januar. De par gange tilbuddet har kørt i januar, har der været mange elever. Ledelsen overvejer at køre videre med belønningsordning for at få elever til at deltage hele foråret. Der er fokus på, at belønning skal være arrangementer, der foregår i fællesskab mellem eleverne.</p>
<p>Formål</p>	<p>Ifølge ledelsen er det overordnede mål med lektiecafeen at løfte det faglige niveau på skolen. Det skal bl.a. ske ved, at motivere nogle af de elever, som ellers tabes i den daglige undervisning, til i højere grad at få lavet lektier og møde forberedte op til timerne.</p> <p>Tilbuddet har desuden et socialt formål, som lederen ser som en naturlig del af målsætningen om at løfte det faglige niveau. Det sociale formål består bl.a. i, at styrke relationer mellem eleverne og at øge trivslen på skolen. Tanken er, at eleverne lærer bedre, hvis de trives på skolen, og derfor har lektiehjælpen også fokus på dette. Derudover er det også formålet med lektiehjælpen, at den skal være med til at mindske den sociale baggrunds betydning.</p> <p>Lektier og hygge Nogle elever anvender alene lektiecafeen for at hygge sig med hinanden. Disse sociale aspekter er dog, som nævnt ovenfor, også en del af målsætningen med lektiehjælpen, og der er derfor ikke krav om, at eleverne <i>skal</i> lave lektier, men de er der.</p> <p>Fravær af undervisning Både ledelse, elever og lærere fortæller, at der pt. udelukkende er fokus på, at eleverne laver lektier i tilbuddet, og der bliver altså ikke undervist i nye ting eller introduceret til nyt stof, som ikke allerede er gennemgået i den almindelige undervisning.</p> <p>Fremadrettet fortæller socialpædagogen, at han kunne forestille sig at tilbyde mindre fokuserede undervisningsforløb/kurser, fx kursus i division, førnutid eller lign.</p>
<p>Målgruppe/brugere</p>	<p>Målgruppen er eleverne i overbygningen.</p> <p>Der deltager mellem 5-15 elever pr. gang. Lederens ambition er, at der skal deltage 35 elever pr. gang. Det er ifølge skolelederen et ambitiøst mål, men pointerer, at det er vigtigt i arbejdet med at højne det faglige niveau på skolen.</p> <p>Det er i høj grad de samme elever, som benytter tilbuddet hver uge. Årsagen hertil er, at eleverne oplever, at det er rart at komme i lektiecafeen, når man kender de forskellige elever og lærere, og der skabes derfor en god stemning omkring lektielæsningen.</p> <p>Rekruttering af de umotiverede elever Lederen og læreren vil meget gerne rekruttere nogle af de umotiverede</p>

	<p>elever, som kan have særlig brug for hjælp til lektierne. Det er generelt en udfordring at tiltrække disse elever og få dem til at benytte tilbuddet, da det ligger efter skoletid.</p> <p>Det er primært socialpædagogens opgave at forsøge at tiltrække de umotiverede unge til at bruge tilbuddet. Det skal han bl.a. gøre, når han fungerer som assistent i timerne. Han fortæller, at han ofte har en anden relation til eleverne end læreren, hvorfor det kan være lettere for ham at tiltrække nogle af de elever, som ikke har en positiv relation til skolen og lektielæsning.</p> <p>Kulturen omkring lektiehjælpstilbuddet</p> <p>Der er planer om, at målgruppen skal være endnu bredere, end den er i dag. Det skyldes bl.a., at der på skolen er en tendens til, at nogle elever opfatter det som nørdet at komme i lektiecafeen for at lave lektier. Skolen vil derfor fremadrettet arbejde med at ændre kulturen omkring lektiehjælpstilbuddet blandt eleverne. Det vil man bl.a. gøre ved at lave et indbydende ungt miljø i lektiecafeen med bordtennisborde og forskellige aktiviteter, fx backgammon-turneringer.</p>
<p>Bemanding</p>	<p>Bemandingen til "åben skole" foregår som en del af den øvrige fagfordeling. Man kan således ønske at få timer i "åben skole", og så indgår de i ens samlede timetal.</p> <p>Lige nu bemandes tilbuddet af to lærere og en socialpædagog, som sammen med to andre socialpædagoger er ansat til at have særligt fokus på inklusionsdagsordenen på skolen. Den pågældende socialpædagog er tilknyttet overbygningen og er udvalgt til lektiehjælpen, fordi han har et godt tag på de umotiverede elever, som man gerne vil tiltrække til lektiehjælpen.</p> <p>Begge lærere får forberedelsestid til lektiecafeen, men det usikkert, om det ændres sig i forbindelse med folkeskolereformens ikrafttrædelse.</p> <p>Det er primært de to lærere og socialpædagogen, som er tilknyttet "åben skole", der organiserer tilbuddet, men ca. 3 gange årligt holder lederen møde og evaluerer tilbuddet med de involverede lærere og socialpædagogen.</p>
<p>Indhold</p>	<p>Fagligt indhold</p> <p>Som ordningen er nu, består det faglige indhold alene i lektielæsning. Dvs. at der undervises ikke i nyt stof i lektiehjælpsordningen. Eleverne kommer selv med de lektier, som de gerne vil have hjælp til.</p> <p>Der er en tendens til, at det primært er matematik, tysk og fysik/kemi, som eleverne prioriterer at få hjælp til i lektiecafeen. Årsagen hertil er sandsynligvis, at forældre kan have svært ved at hjælpe med netop disse fag.</p> <p>Fremadrettet vil det faglige indhold muligvis også bestå af mindre kurser, som pædagogen holder for interesserede elever.</p> <p>Det er også meningen, at man fremadrettet kan bruge tilbuddet til eksamenslæsning og hjælp til dette.</p>

	<p>Socialt indhold</p> <p>Det sociale indhold består i, at eleverne har mulighed for at mødes i lektiehjælpsordningen og hygge sig med hinanden, fx ved at spille spil, bage i køkkenet, spille computer og lign. Der er som nævnt ingen krav om, at eleverne skal lave noget fagligt.</p> <p>Fremadrettet er der planer om at arrangere spil-turneringer.</p> <p>Det er opfattelsen, at det sociale indhold ikke udelukker faglig læring, da der eksempelvis indgår matematik i både spil og opmåling af ingredienser, når der bages. Desuden giver det sociale aspekt og elevernes forskellige aktiviteter også anledning til at blive mere opmærksom på elevernes faglige svagheder, og det er tanken, at denne viden kan bruges til at oprette fremtidige kurser for eleverne. Det er særligt socialpædagogen, der har fokus på disse forhold.</p> <p>For eleverne fylder det sociale meget. Eleverne motiveres af at kunne sidde sammen med deres venner, så de har mulighed for at hjælpe hinanden med at lave lektier, samtidig med at de kan snakke om mere dagligdagsemner.</p>
<p>Effekter og resultater</p>	<p>Ledelsen forklarer, at de ikke kan dokumentere målbare effekter af ordningen endnu. Lederen erkender, at de endnu ikke har fat i så mange elever, som de godt kunne tænke sig. Omvendt har skolen tidligere haft faldende elevtal, hvor det i dag er vendt til stigende elevtal. Man ser "åben skole" som et led i den udvikling, fordi det viser, at skolen tager elevernes udvikling seriøst.</p> <p>Lederen samt lærere og socialpædagog, som bemande lektiecafeen, fremhæver følgende resultater af tilbuddet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleverne får tid til fordybelse • Gode rammer omkring lektielæsningen • Ekstra hjælp til dem, der vil have det • Bedre relationer til kammerater og lærere • Større faglig selvtillid • Oplevelsen af succesen ved at få lavet en opgave færdig og kunne aflevere • Bidrager til at ændre kulturen på skolen og vende lektielæsning til noget positivt

Forældre- og elevperspektiv

Forældre	Lederen skriver informationsbreve ud til forældre og elever om tilbuddet (herunder indholdet), men derudover er der ingen forældreinddragelse. Forældrene skal heller ikke skrive under på, at deres børn benytter tilbuddet.
Elever	<p>Elevernes motivation for at komme i lektiecafeen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At hygge sig med vennerne • At kunne holde helt fri uden dårlig samvittighed, når man går hjem • At det er meget sjovere at være i lektiecafeen end i skole • At få en bedre relation til de voksne, som er i lektiehjælpen. <p>Eleverne fortæller, at der er en rar stemning i lektiecafeen, og at de får meget og god hjælp af de voksne, der er der.</p> <p>Eleverne fortæller videre, at det ville passe dem bedre, hvis tilbuddet havde åbent hver dag. Som tilbuddet er nu, kræver det, at eleverne planlægger deres lektielæsning og da lektiehjælpen kun har åbent to dage om ugen, passer det ikke altid med deres lektietunge dage.</p>

Fortællinger fra hverdagen i lektiecafeen**Afslappet miljø**

"Åben skole" foregår i et afslappet og hyggeligt miljø. Eleverne sidder ved høje borde, hvor lærerne kan hjælpe dem i øjenhøjde. Der er en livlig snak, men samtidig mange elever der sidder koncentreret og arbejder foran computeren. Lærerne går rundt mellem eleverne og hjælper.

En pige fra 7. Klasse fortæller: *"Vi sidder både sammen, fordi det er hyggeligt og fordi man kan hjælpe hinanden. I dag har vi fx den samme tyske stil for, så kan man tale om det. Det er meget sjovere at være her end at være i skole."*

En anden pige fra 7. klasse uddyber: *"Altså man kan jo få hjælp her. Mine forældre kan ikke rigtig hjælpe. Men her har de tid til at sidde sammen med en og forklare det, man ikke forstår. Så har man god samvittighed, når man går hjem. Og så behøver man ikke skændes med sin mor og far om det. Så er det jo gjort."*

Kontaktinfo

Kornmarkskolen	Kornmarkskolen Ny Harløsevej 17 3320 Skævinge Tlf.: 72 32 70 10 E-mail: kornmarkskolen@hillerod.dk	Kontaktperson: Søren Vestergaard Tlf.: 72 32 70 33
----------------	--	--

6. EGGESLEVMAGLE SKOLE – TO TALENTFORLØB PÅ EN SKOLE MED BLANDET ELEVGRUNDLAG

Introduktion til casen

Skolen har de seneste fire år tilbudt talentforløb for udvalgte elever. Denne case beskriver to af disse forløb – ”tossede forsøg” (science) og ”matematiktalenter” (matematik). Forløbene varetages af skolens lærere og foregår på tværs af klassetrin.

Skolens erfaringer kan sammenfattes som følger

Overordnede fordele

- Talentforløbene skaber et ”frirum”, hvor der er plads til faglig fordybelse, som kan være vanskelig at skabe i den daglige undervisning. På forløbene er der mere tid til fordybelse, og eleverne har derfor mulighed for at opleve nye sider af fagene, som der almindeligvis ikke er tid til i den almene undervisning – fx lære om strategier i matematik.
- Eleverne, der deltager i talentforløbene, oplever øget motivation for fagene, ligesom forløbene er med til at vække en nysgerrighed for de pågældende fag blandt de deltagende elever. Herudover er det oplevelsen, at disse elevers motivation har positiv effekt på den almindelige undervisning, idet deres nysgerrighed og begejstring smitter af på de øvrige elever.
- Talentforløbene er med til at fremme læringen for de elever, der deltager i forløbene, og det sikrer, at også de fagligt stærke elever udfordres.
- Skolen oplever det som en stor fordel ved forløbene, at de fungerer som et frirum for eleverne til at være ”nørdede”. Dette har desuden en afsmittende effekt på skolen generelt, hvor forløbene har bidraget til at skabe en kultur på skolen, hvor det er okay at være dygtig til noget.
- Det er en fordel, at forløbene foregår på tværs af klasser og årgange, fordi det er med til at skabe et sammenhold hos de elever, der deltager, og fordi det bidrager til at skabe relationer på tværs af årgange.
- For elever, der vil deltage, er motivation og fagligt niveau de vigtigste faktorer.

Udfordringer/opmærksomhedspunkter

- Rekruttering af elever til forløbene kan være en udfordring. Lærerne skal udpege de relevante elever, hvilket kan være vanskeligt at nå i en travl hverdag.
- Undervisningen foregår om eftermiddagen i forlængelse af den almindelige undervisning, hvilket i nogle tilfælde kan komme op tværs af elevernes øvrige aktiviteter (fritidsaktiviteter, sport mv.).
- At ikke alle elever kan deltage, kan være svært for forældre at forstå.

<p>Baggrundsinfo</p>	<p>Navn på tilbuddet: Talentforløb: Tossede forsøg (science) og matematiktalenter (matematik).</p> <p>Størrelse: På skolen går 725 elever. Der er 80 ansatte på skolen, heraf 50 lærere.</p> <p>Beskrivelse af skolen: Skolen har en eksperimenterende tilgang til sin pædagogik og har eksempelvis i et par år eksperimenteret med at udbyde engelsk i 1. klasse samt eksperimenteret med talentforløb for særligt motiverede elever.</p> <p>Ledelsen fortæller, at de i de seneste 3-4 år har arbejdet målrettet med at ændre kulturen på skolen, således at det faglige altid er i fokus. Ledelsens fælles målsætning er at fremme læringen. Skolelederen giver udtryk for, at skolen er på vej i den rigtige retning, men at der stadig er nogle års arbejde, før der er tale om en egentlig kulturændring.</p> <p>Ledelsen har de seneste 4 år haft flere fokuserede indsatser, herunder bl.a. implementering af talentforløb som en del af implementeringen af ressourcecentret. Ressourcecentret har fra begyndelsen haft som målsætning både at inkludere fagligt svage og fagligt stærke elever. Der er løbende blevet udbudt særlige forløb både til de fagligt svage og til de fagligt stærke elever. Ledelsen fortæller, at de fokuserede indsatser er et led i skolens vision om, at folkeskolen skal være for alle.</p>
<p>Struktur og rammer</p>	<p>Det er skolens egne lærere, der varetager undervisningen på de faglige forløb. Der er én lærer tilknyttet hvert hold. Undervisningen finder sted i skolens lokaler efter almindelig skoletid. "Matematiktalenter" kørte sidste skoleår 10 gange a to lektioner. "Tossede forsøg" kørte ligeledes sidste skoleår 10 gange a to timer.</p> <p>Der har fra ledelsens side været en helt tydelig struktur eller 'forretningsgang', hvilket læreren fremhæver som anbefalelsesværdigt. Det er beskrevet, hvem der skal gøre hvad hvornår, således at planlægningen er håndgribelig for den lærer, som skal varetage forløbet.</p> <p>Eleverne skal tilmelde sig med forældrenes underskrift forud for forløbets start. Det er faglæreren, der udvælger elever på baggrund af fagligt niveau og motivation.</p>
<p>Formål</p>	<p>Bredt interessefelt og anderledes undervisning Talentforløbene har haft som formål at spænde bredt ift. interesser og fag, og fokus i talentforløbene varierer fra år til år. I år er der eksempelvis fokus på at udbyde talentforløb i de kreative og musiske fag. Tidligere har der været udbudt talentforløb i matematik, dansk og science.</p> <p>Ledelsen lægger generelt vægt på, at de forløb, lærerne tilrettelægger, skal være ud over det sædvanlige og gerne have et anderledes indhold end den almindelige undervisning. Indholdet af forløbene skal være sjovt og motiverende i en grad, der gør, at eleverne prioriterer at blive efter deres almindelige skoledag er slut og deltage i forløbene.</p>

Faglige og sociale mål

Der er både faglige og sociale formål med talentforløbene. For det første er det et mål at undervisningsdifferentiere i endnu højere grad, end det typisk er muligt i den daglige undervisning. I talentforløbene er der færre elever og mere tid, hvilket giver plads til en øget undervisningsdifferentiering og muligheden for at give større udfordringer til elever, som ellers kan kede sig i den daglige undervisning.

Et andet formål er at udvikle sociale kompetencer og venskaber på tværs af årgange. Ledelsen peger på, at nogle af de elever, som går på talentholdene, kan have gavn af at få styrket deres sociale kompetencer, da det ofte er ift. disse kompetencer, at eleverne halter bagefter. Det skyldes, at eleverne ofte har mere 'nørdede' interesser og holder sig mere for sig selv. Et formål med talentforløbene er, at flere af disse elever blomstrer op og udvikler sig, når de kommer i selskab med ligesindede med samme 'nørdede' interesser.

Herudover er det et helt generelt formål med forløbene, at eleverne synes, det er spændende at deltage i forløbene, så de oplever glæden ved at lære og fordybe sig i et emne, som der ofte ikke er tid til i den daglige undervisning.

Specifikke formål for "matematiktalenter"

Af konceptbeskrivelsen til forløbet fremgår følgende formål med forløbet:

- At udfordre eleverne til at tænke logisk, kreativt og analytisk i løsningen af matematiske problemer
- At fordybe sig i matematiske problemstillinger og løsningen af disse.

Specifikke formål for "tossede forsøg"

I konceptbeskrivelsen til forløbet har læreren beskrevet følgende mål med forløbet:

- At eleverne får en dybere forståelse af forsøgene, end de får blot ved at udføre dem
- At eleverne lærer at fordybe sig og søge løsninger
- At eleverne lærer at formidle svært stof til andre.

For begge indsatser gælder, at de ansvarlige lærere fortæller, de med vilje har opstillet få mål og mål af generel karakter, da der dermed er plads til impulsivitet på holdet. I praksis betyder det fx, at der er plads til, at eleverne kan komme med forslag og input, som kan inddrages i undervisningen.

Målgruppe/brugere	<p>Udvælgelse på baggrund af motivation og fagligt niveau Det er elevernes faglærere, der rekrutterer til forløbene. Der kræves desuden forældrenes accept og underskrift.</p> <p>Eleverne udvælges på baggrund af deres motivation for at lære og deres faglige niveau. Eleverne, som deltager i forløbet, ligger normalt fagligt middel og derover. Lærere og ledelsen understreger dog, at det vigtigste er elevernes motivation for at lære. Det skyldes, at både lærerne på forløbene og skoleledelsen har erfaret, at de elever, der profiterer mest af at deltage i forsøgene, er de elever, som har motivationen og gejsten for at deltage i forløbene.</p> <p>Skolen har gode erfaringer med dette udvælgelseskriterium.</p> <p>Mønster i deltagelsen i forløb Flere af eleverne går igen på tværs af forløb. Årsagen hertil er ifølge en lærer, at det typisk er den samme gruppe elever, der er motiverede for at lære og er villige til at blive ud over almindelig skoletid. Nogle af eleverne giver i interviewene udtryk for, at de gerne vil deltage i andre talentforløb, andre elever har haft en særlig interesse og motivation for science og er derfor ikke specielt motiverede for at deltage i andre talentforløb.</p> <p>Specifik målgruppe for "tossede forsøg" "Tossede forsøg" henvender sig til elever, der har en interesse i at finde løsninger på, hvorfor materialer reagerer, som de gør. Eleverne skal arbejde som videnskabsmænd. Målgruppen for "tossede forsøg" er de elever i 4. - 6. kl., som af faglæreren i natur/teknik skønnes at kunne profitere af et særligt tilrettelagt naturfagsforløb.</p> <p>Specifik målgruppe for "matematiktalenter" "Matematiktalenter" henvender sig til elever, som har interesse for matematikfaget og er spørgelystne og kan tænke strategisk. Målgruppen er elever i 3.-5. klasse. Læreren fortæller, at der er et flertal af drenge på holdet, men at det ikke er et bevidst valg.</p>
Bemanding	<p>Det er skolens egne lærere, der står for at planlægge og gennemføre de faglige forløb. Det kan være lærere, som i forvejen er tilknyttet skolens ressourcecenter, da de i deres skema har tid til denne type undervisning, men det er ikke et krav.</p> <p>Både på "tossede forsøg" og "matematiktalenter" har der været én lærer tilknyttet hvert af forløbene.</p> <p>Når et fagligt forløb oprettes, er det den normale procedure, at den pågældende lærer står for at udarbejde en konceptbeskrivelse af forløbet, som typisk er på 10 gang 2 timer. Konceptbeskrivelsen indeholder en formålsbeskrivelse og en indholdsbeskrivelse af forløbet. Denne gives til de enkelte faglærere, som på baggrund af beskrivelsen udvælger elever til forløbet.</p>

Indhold	<p>Elevdeltagelse og inddragelse</p> <p>De faglige forløb er i høj grad bygget op om elevinddragelse og elevdeltagelse i undervisningen, samt at eleverne selv skal på banen i undervisningen.</p> <p>En lektion består typisk af, at læreren introducerer til dagens emne, hvorefter eleverne arbejder og eksperimenterer med opgaver/forsøg, der relaterer sig til emnet. Eleverne arbejder altid i grupper eller i par. Ifølge både undervisere og elever er der i undervisningen i høj grad lagt op til medbestemmelse fra elevernes side i forhold til indholdet i den enkelte time.</p> <p>I løbet af timen går læreren rundt blandt eleverne og vejleder undervejs. Læreren rolle i undervisningen er således snarere at fungere som vejleder i løbet af timerne end som egentlig underviser som i den normale undervisning.</p> <p>Specifikt indhold - "matematiktalenter"</p> <p>Af konceptbeskrivelsen fremgår følgende indhold i "matematiktalenter":</p> <p>Forløbet tager udgangspunkt i arbejdet med grublere, talpuslerier og problemløsningsopgaver:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Eleverne vil blive undervist i, hvordan man kan gribe de forskellige opgavetyper an på fornuftig vis2. Eleverne skal primært arbejde sammen parvis eller i grupper, hvor en del af opgaveløsningen foregår ved at drøfte problemstillingen med andre elever. De skal desuden forklare deres strategier og løsninger for resten af holdet3. Fremstilling af matematikopgaver. <p>Der kan forekomme hjemmeopgaver. Ifølge eleverne var der dog ingen hjemmeopgaver.</p> <p>Læreren fortæller videre, at eleverne i høj grad er med til at definere opgaverne og emnerne, og at der lægges op til en høj grad af medbestemmelse.</p> <p>Eleverne arbejder altid to og to eller i grupper, og læreren understreger, at det kommunikative altid er i centrum i undervisningen på "matematiktalenter". Desuden fortæller læreren, at de har arbejdet meget med strategier bag spil.</p> <p>Specifikt indhold - "tossede forsøg"</p> <p>Af konceptbeskrivelsen for "tossede forløb" fremgår det, at forløbet handler om at undersøge, hvorfor forsøg har de udfald, de har. Det kan fx være forsøget med "mentos i cola", som reagerer ved at skumme meget voldsomt og lave en høj søjle af cola. Der arbejdes med en forenklet naturvidenskabelig forskning med fokus på hypoteser, forsøg og teori.</p> <p>Læreren på science-forløbet forklarer, at hun altid planlægger talentforløbene, så der er rum for impulsive ideer. Generelt fortæller læreren, at hun prioriterer, at eleverne har stor mulighed for at præge indholdet af undervisningen.</p>
----------------	---

	<p>Der lægges fra lærerens side op til, at eleverne selv går hjem og googler forsøg, som de gerne vil afprøve i undervisningen. Læreren har kun gode erfaringer med dette.</p> <p>Tværfagligt med danskholdet</p> <p>Eleverne fra "tossede forsøg" samarbejder med dansk-talentholdet. Dansk-holdet foretager en udgivelse om forsøgene, hvor de skriver instruktive tekster og tager billeder af forsøgene. Eleverne fortæller, at dette samarbejde er gået fint, men at det kunne være irriterende, hvis danskholdet forstyrrede midt i et spændende forsøg, hvor man var meget koncentreret.</p>
<p>Effekter og resultater</p>	<p>Generelle effekter ved talentforløb</p> <p>Skolen har ikke foretaget en egentlig evaluering af forløbene og ved derfor ikke med sikkerhed, hvad effekterne af talentforløbene er.</p> <p>Tilbagemeldingerne fra både lærere, elever og forældre er dog udelukkende positive. Skolen fortæller eksempelvis, at forældre stolt fortæller om de talentforløb, som deres børn har deltaget i, og at skolen på den måde oplever, at talentforløbene har høj status.</p> <p>Skolen fortæller, at den oplever at have en række elever, som synes det er fedt at gå i skole. Desuden kan skolen se, at antallet af elever, der flytter fra skolen til fordel for eksempelvis en privatskole, er lille. Dette oplever ledelsen som positivt, men de ved ikke, om det hænger sammen med deres talentfokus.</p> <p>Blandt de oplevede effekter af talentforløbene er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det er vurderingen, at de små elever har rigtigt stort udbytte af tilbuddet - Lærere og lederen oplever, at elevernes udviser stor begejstring og glæde for det fag, de har - Forløbene bidrager til at øge elevernes interesse for fagene, og at forløbene giver eleverne en stor motivation for fagene - Læreren fortæller, at det frigiver en masse motivation hos eleverne, når de arbejder sammen med 'ligesindede' elever og får lov til at eksperimentere - Det er oplevelsen, at forløbene har bidraget til at give eleverne en oplevelse af, at de pågældende fag kan være noget andet og noget mere end det, der er muligt at rumme i lektionerne i klassen.

Forældre- og elevperspektiv

<p>Forældre</p> <p>OBS: ingen forældreinterviews fra denne skole</p>	<p>Forældredeltagelse</p> <p>Læreren på 'matematiktalenter' har meldt ud til forældrene, at de er meget velkomne til at deltage på holdet, hvis de er interesseret i, hvad deres børn laver i timerne. Hun har haft enkelte forældre med i en time, hvor forældrene her deltager i undervisningen på lige fod med eleverne. Læreren har gode erfaringer med at invitere forældrene indenfor på holdene.</p> <p>Derudover er der ingen forældredimension i forløbet, bortset fra at de orienteres undervejs om eksempelvis formålet og indhold i forløbene.</p>
<p>Elever</p>	<p>Begge forløb</p> <p>Eleverne peger på tværs af de to forløb på følgende motivation for at deltage i talentforløbene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleverne vil gerne udfordres, så de fagligt bliver endnu dygtigere • Eleverne vil gerne møde elever på tværs af årgange på skolen og ønsker ligeledes at få nye venner i forbindelse med forløbene • Eleverne vil gerne lære noget andet end det, de lærer i den almindelige undervisning. <p>Elevernes motivation for at deltage er først og fremmest at få udfordringer og blive endnu dygtigere til et fag. Nogle af eleverne giver således også udtryk for, at de keder sig i den daglige undervisning, og det kan forløbene altså gøre noget ved.</p> <p>Den eneste umiddelbare ulempe ifølge elever har været, at de af og til er blevet nødt til at droppe deres sport om eftermiddagen. Desuden at de nogle dage havde helt op til 1 times ventetid mellem deres almindelige undervisning og talentholdet.</p> <p>Fokus på samarbejde</p> <p>Eleverne fortæller, at det har været sjovt, at de altid skal arbejde to og to eller i grupper i undervisningen. Ifølge eleverne har forløbene derfor bidraget til, at de har lært at arbejde bedre sammen.</p> <p>Undervisningen på "matematiktalenter" er i udgangspunktet løsrevet fra den daglige undervisning, men eleverne har af og til fået lov til at vise eller fortælle noget fra forløbet i deres almindelige matematiktimer. Eleverne fortæller, at deres klassekammerater sommetider har spurgt om, hvad de har lavet, men at det generelt ikke har fyldt specielt meget.</p> <p>Tillærte kompetencer</p> <p>Generelt er eleverne meget bevidste om indholdet af undervisningen i forløbene, fx at de har lært forskellige strategier for opgaveløsning, at videreformidle osv.</p> <p>Eleverne fortæller derudover, at de har lært at tænke ud over det sædvanlige og tænke mere strategisk. En elev fortæller, at han ikke som sådan har lært noget nyt, men at han har fået udviklet nogle af de ting, han allerede vidste.</p>

Fortællinger fra hverdagen

En typisk lektion

Ifølge en elev i forløbet med "tossede forsøg" foregik en lektion på følgende måde;

"Læreren forklarede opgaver, og så delte vi os op i grupper og lavede nogle forsøg... Men læreren introducerede altid et eller andet sjovt. Vi sluttede 15-30 min før timen var slut og snakkede om, hvad der var sket, hvorfor det var sket osv... Der fik man altid svar på, hvorfor forsøgene var gået, som de var... Der var aldrig lektier... kun at man nogle gange skulle medbringe nogle ting, for eksempel teposer... eller kartoffelmel."

Eleverne fortæller, at de er blevet mere nysgerrige på sciencefeltet efter forløbet, og den ene elev drømmer nu om selv at undervise på en scienceskole i Sorø.

Flere sjove forsøg

Eleverne fra "tossede forsøg" fortæller, at det var sjovt at få lov til at lave en masse forsøg, som der ofte ikke bliver tid til i den daglige undervisning. En elev fortæller:

"Jeg har lavet flere forsøg med "tossede forsøg", end jeg har gjort på et helt år i skoletiden."

Har udviklet det, jeg allerede vidste

Eleverne er generelt meget reflekterede over effekterne af forløbet. Eleverne fortæller bl.a.:

"Jeg har lært at tænke ud over det sædvanlige... med nogle opgaver skulle man tænke helt anderledes."

"Jeg har også lært at tænke over strategier, når man for eksempel spiller spil."

"Jeg har ikke lært så meget nyt, men jeg har udviklet det, jeg allerede vidste."

Fælles for eleverne er, at de alle er meget positive over for forløbene.

Kontaktinfo

Eggeslevmagle Skole	Eggeslevmagle Skole Skolevej 8 4230 Skælskør Tlf.: 58 57 97 50 E-mail: eg-geslevmagle.skole@slagelse.dk	Lia Sandfeld Tlf.: 58 57 97 53 E-mail: liala@slagelse.dk
---------------------	---	---

7. GREVE UNGDOMSSKOLE – MASTERCLASSES PÅ UNGDOMSSKOLE FOR KOMMUNENS FOLKESKOLER

Introduktion til casen

Et tilbud om masterclasses på en ungdomsskole i en forstad til København, målrettet elever i 8.-9. klasse. Masterclasses udbydes inden for forskellige fagområder, fx sprog, matematik og naturvidenskab og varetages af undervisere/instruktører med forskellig uddannelsesmæssig baggrund med tilknytning til ungdomsskolen. Masterclass-holdene foregår både i og uden for den almindelige undervisningstid og strækker sig over 2-dages kurser til kurser over flere uger.

Skolens erfaringer kan sammenfattes som følger:

Oplevede fordele

- Ungdomsskolen fremhæver, at styrken i deres tilbud ligger i samspillet mellem de to forskellige arenaer – folkeskolen og ungdomsskolen.
- Det ses som en stor fordel, at eleverne har mulighed for at modtage undervisning et andet sted end på deres egen skole. Et sted, hvor der er mere plads til fordybelse. På ungdomsskolen er der eksempelvis ingen klokke, der ringer, ingen frikvarterer, der afbryder undervisningen, og ingen, der skal have fat på læreren i løbet af dagen. Denne ramme med en mindre forstyrret dagligdag betyder, at eleverne har en højere grad af fordybelse og læring.
- Underviserne oplever, at den fysiske placering af kurserne uden for folkeskolen⁶ giver et større fagligt udbytte af undervisningen. Når eleverne er gæster et nyt sted, er det lettere at komme ud af fastlåste roller og handlemønstre.
- Det opleves som en stor fordel, at eleverne modtager undervisning med andre end deres normale klassekammerater, fordi det betyder, at man i mindre grad fastholdes i en bestemt rolle.
- Herudover opleves det som en stor fordel, at eleverne modtager undervisning sammen med "ligesindede" elever, som eksempelvis har samme interesser for et bestemt område. På den måde oplever eleverne, at det er okay at interessere sig for noget, at fordybe sig og være aktiv i timerne, hvilket kan være en befrielse for nogle.
- Ungdomsskolen oplever, at de af medarbejderne, der har en anden baggrund end folkeskolelærere, går til eleverne med nogle andre kompetencer og en anden pædagogik, som fanger og fastholder eleverne.

Udfordringer/opmærksomhedspunkter

- Ungdomsskolen fremhæver, at det er centralt for tilbuddet, at der etableres en god kontakt til kommunens skoler, så de er informerede om, hvad masterclass-tilbuddet er, og hvad man vil opnå med det. Informationsmaterialet skal være godt og overskueligt.
- Dialogen og samarbejdet med faglærerne på skolerne er ligeledes central, fordi det ofte er disse lærere, som videreformidler og anbefaler kurserne til eleverne. Det er vigtigt, at faglærerne kan se værdien i kurserne og ikke opfatter kurserne som en konkurrent til den daglige undervisningen, men snarere som et tilbud, der kan give en ekstra faglig fordybelse for eleven.

⁶ Kommunen har et særskilt ungdomsskolecenter med egne lokaler og faciliteter.

- Det er nødvendigt med en vis volumen i tilbuddet, dvs. et tilstrækkeligt stort antal elever, for at kvaliteten af undervisningen bliver god og det kan svare sig økonomisk. Det er indtrykket, at mængden af unge, der har interesse i masterclasses, ikke nødvendigvis er så stor nok på den enkelte skole eller i den enkelte klasse. Det er derfor nødvendigt med en kommunal aktør, der kan lave tilbud på tværs af skolerne.
- Anvendelse af ikke-læreruddannede instruktører er et opmærksomhedspunkt, idet det er ungdomsskolen oplevelse, at det er nødvendigt at ofre noget tid på rammesætningen af og drøftelse af undervisningen, når man anvender instruktører, der ikke er læreruddannede.
- Ungdomsskolen ser det som en forudsætning for tilbuddets succes og dets muligheder for at fungere som et redskab for kommunen til at give ekstra udfordringer for eleverne, at det ikke er løsrevet fra folkeskolens målsætninger. Dette tætte samarbejde mellem folkeskolen og ungdomsskolen kræver, at ungdomsskole indtænker folkeskolens mål (fælles mål) i undervisning.
- Underviserne på masterclass-holdene oplever, at niveauet blandt eleverne varierer, fordi de kommer fra forskellige skoler og har haft forskellige lærere. Det betyder, at underviserne skal lære holdet at kende. For eleverne betyder det, at de oplever at skulle finde sig tilrette på et hold, hvor de ikke nødvendigvis er den fagligt dygtigste, som de måske er vant til i deres egen klasse.
- Nogle elever oplever det som en udfordring, at de kommer bagud i forhold til deres normale undervisning, når masterclass-holdet ligger i den normale skoletid.

Baggrundsinfo	<p>Navn på tilbuddet: Masterclass</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Matematik med udfordringer</i> - <i>RobotScience</i> - <i>Meet a Challenge – in English.</i> <p>Størrelse: Der er tale om en forholdsvis stor ungdomsskole med et potentielt elevtal på 3.000 unge i aldersgruppen 14-18 år. Ungdomsskolen estimerer at have fat i op mod 35 procent af denne gruppe.</p> <p>Ungdomsskolen har op mod 3.500 holdtilmeldinger per år (alle typer af kurser, dvs. både dagskurser, masterclasses og andre tilbud).</p> <p>Profil: Kommunal ungdomsskole.</p> <p>Beskrivelse af skolen: Ungdomsskolen er primært rettet mod unge i aldersgruppen 14-18 år, som anvender ungdomsskolen i eftermiddags- og aften timerne. Ungdomsskolen tilbyder en række forskellige kurser til denne gruppe af unge, bl.a. førstehjælpsundervisning, seksualundervisning, konflikthåndtering i klassen, sundhed og trivsel, sprogkurser mm. Der er primært tale om eftermiddagskurser. Men man har som supplement en række tilbud om dagskurser, hvor en klasse bruger en hel dag på ungdomsskolen, fx et kursus om demokrati og rettigheder kaldet <i>Demokra' Hvaffor noget?</i> Ungdomsskolen har desuden junior-undervisning for 12-13-årige og de har ligeledes en række "ung-til-ung"-aktiviteter for unge fra 16-25 år.</p>
----------------------	--

	<p>Finansiering: Ungdomsskolen finansierer selv de forskellige masterclasses inden for den rammebevilling, som de tildeles af kommunalbestyrelsen.</p> <p>Initiativets historik Initiativet startede som dagskurser med engelske sprog dage. Samtidig forsøgte en folkeskole i kommunen at lave et forløb over et år med fokus på talentfulde børn. Da bevillingen til dette projekt udløber, bliver lederen af ungdomsskolen opfordret til at køre det videre. Ungdomsskolen har i samarbejde med forskellige lærere i kommunen udviklet de forskellige masterclasses.</p>
<p>Struktur og rammer</p>	<p>Elever, der ønsker at deltage på et hold, skal sende en ansøgning til ungdomsskolen. Typisk sker ansøgningen på opfordring af elevens egen lærer, ligesom læreren også i nogle tilfælde skal anbefale eleven og garantere, at elevens niveau er tilstrækkeligt højt (se under formål).</p> <p>Undervisninger i alle masterclasses foregår i ungdomsskolens lokaler. For <i>Matematik med udfordringer</i> og <i>Meet a Challenge – in English</i> foregår undervisningen i den almindelige skoletid og det skal derfor aftales mellem ungdomsskolen og elevens egen folkeskole, at eleven kan få fri til at deltage i kurset. I <i>Robot Science</i> foregår første del af undervisningen (to kursusdage) i den almindelige skoletid, hvorefter undervisningen foregår i aftentimerne.</p> <p>Det varierer fra kursus til kursus, hvor mange dage/uger det strækker sig over og hvor mange deltagere, der er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Meet a Challenge – in English:</i> Kurset strækker sig over tre sammenhængende dage. Der er et maksimalt deltager antal på 32, som fordeles på to hold med 16 elever på hver • <i>Matematik med udfordringer:</i> Kurset foregår over to sammenhængende dage. Der er plads til 20 elever på hvert kursus • <i>RobotScience:</i> Kurset starter med to hele kursusdage. Herefter mødes holdet 8 onsdage om aftenen i ungdomsskolens lokaler. Holdene har hidtil bestået af ca. 10 elever, men der er plads til flere.
<p>Formål</p>	<p>Formålet med masterclasses er først og fremmest at give et tilbud om ekstra udfordringer til elever, der er fagligt dygtige. Herudover er formålet at skabe en ramme, hvor elever, der er dygtige og interesserer sig for et givent område, kan møde andre ligesindede elever og opleve, at det er i orden at være ambitiøs og aktiv i undervisningen.</p> <p>Lederen af ungdomsskolen nævner desuden, at et andet sekundært formål er, at eleverne får mulighed for at møde hinanden på tværs af kommunen.</p>

Målgruppe/brugere	<p>Målgruppen for de forskellige masterclasses er elever fra 8.-9. klasse.</p> <p>Udgangspunktet for alle holdene er, at det er et tilbud til <i>dygtige</i> elever om at få udfordringer på et højere fagligt niveau end i den almindelige undervisning. Tilmeldingen sker ved, at eleven sender en ansøgning om at deltage i en masterclass, typisk på opfordring af deres egen lærer. I ansøgningen har læreren udtalt sig om elevens faglige niveau.</p> <p>Både underviserne på holdene og lederen af ungdomsskolen forklarer imidlertid, at målgruppen ikke er entydig, og det er en fortsat diskussion, om masterclasses udelukkende er for de særligt talentfulde eller også for "<i>de, som vil</i>".</p> <p>Således består gruppen af elever, som benyttet tilbuddet om masterclasses af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elever, der er fagligt dygtige eller talentfulde • Elever, der er særligt arbejdsomme • Elever, der har en særlig interesse for det pågældende emne/fagområde.
Bemanding	<p>Masterclass-kurserne varetages af undervisere og instruktører med forskellige baggrunde. Generelt er der ikke krav om en specifik uddannelse for at kunne undervise på kurserne, og ungdomsskolen ser bredt på, hvad der kvalificerer. Underviserne skal have konkret viden om et fag eller et emne, og de skal brænde for at være sammen med unge mennesker.</p> <p>På <i>Meet a Challenge - in English</i> varetages undervisningen af en række forskellige engelsktalende gæstelærere. Instruktørerne på holdene er internationale studerende fra Copenhagen Business School (CBS), mens en medarbejder med teaterbaggrund underviser i "Body and Voice" på en del af kurset. De studerende fra CBS har forinden afholdelsen af kurset selv været på en række formøder med ungdomsskolens koordinator, hvor forskellige aspekter af undervisningen drøftes, herunder hvordan man på en god måde kan formidle til og engagere unge mennesker.</p> <p>På <i>Matematik med udfordringer</i> varetages undervisningen af en læreruddannet med en særlig viden og indsigt i faget. Denne lærer har selv været med til at udvikle kurset i samarbejde med ungdomsskolen.</p> <p><i>RobotScience</i> varetages af en folkeskolelærer, som på sin egen skole har arbejdet med valgfag i naturvidenskab, og i det hele taget er meget engageret i dette faglige felt. Læreren blev bedt om at udvikle en række naturvidenskabelige forløb til ungdomsskolen, hvoraf <i>RobotScience</i> er et af dem.</p>
Indhold	<p>Eleverne skal selv i spil og være aktive</p> <p>I undervisningen er der generelt fokus på, at eleverne selv skal spille en aktiv rolle og være deltagende. I <i>Meet a Challenge - in English</i> kommer eleverne eksempelvis i spil både kropsligt ved at skulle lave forskellige øvelser foran hinanden og ved at lade undervisningen tage udgangspunkt i emner, som eleverne kan relatere sig til og dermed i højere grad kan indgå i dialog om.</p>

	<p>Mulighed for anderledes og sjovere undervisning</p> <p>Underviserne fortæller, at de på masterclass-holdene forsøger at lave en sjov og anderledes undervisning for at fange og fastholde elevernes interesse. En del af undervisningen er traditionel envejskommunikation fra undervisningernes side, men underviserne bestræber sig på, at dette skal holdes på et minimum. I undervisningen arbejder eleverne i høj grad med praktiske materialer og med computerprogrammer, og eleverne skal som nævnt ovenfor være aktive i rollespils-lignende situationer.</p> <p>Underviserne fortæller, at de netop har mulighed for at lave en anderledes undervisning, fordi der er tale om relativt korte undervisningsforløb og at dagsordenen på forløbene havde været anderledes, hvis undervisningen strakte sig over en længere periode.</p> <p>Systematik og innovation</p> <p>Særligt for <i>Matematik med udfordringer</i> og <i>RobotScience</i> er der fokus på at lære eleverne at have en systematisk tilgang til faglige temaer samt at få træning heri. Det sker eksempelvis ved, at eleverne skal udvikle konkrete ting eller løse problemstillinger, som de hele tiden må afprøve og justere systematisk for at finde den rigtige og bedste løsning.</p> <p>I <i>RobotScience</i> er der desuden fokus på, at eleverne skal være innovative. I et konkret forløb gennemførte eleverne først en brugerundersøgelse blandt ældre borgere om, hvad der kan lette deres hverdag. Herefter skulle eleverne designe LEGO-robotter, som kan anvendes til forskellige ting i dagligdagen, fx til vinduespudsning.</p>
<p>Effekter og resultater</p>	<p>Ungdomsskolen samt eleverne giver udtryk for, at de oplever følgende resultater og effekter af masterclass-kurserne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleverne indgår i nogle nye sammenhænge, hvor de oplever at kunne bryde ud af deres normale rolle i klassen og blandt kammerater • Eleverne får afprøvet deres faglighed i en anden gruppe og en anden arena. Det gør, at eleverne har fået en større sikkerhed i forhold til deres evner og større mod på at afprøve deres viden og være aktive i deres egen klasse. Eleverne er mere selvstændige • Eleverne oplever, at det er okay at interessere sig for og fordybe sig i noget. Eleverne oplever ligeledes, det er okay at være dygtige til noget og vise det over for andre • Eleverne er blevet bedre mundtligt, især i engelsk, og de oplever, at det er mere naturligt at snakke engelsk og deltage i undervisningen • Det er en stor tilfredsstillelse for eleverne at arbejde med noget, de virkelig interesserer sig for. Det er ligeledes en stor tilfredsstillelse at indgå i et forum, hvor ens ideer og synspunkter tages alvorligt • Eleverne oplever at møde ligestillede, og nogle elever får nye kammerater fra andre skoler, som de ser efter kursernes afholdelse.

Forældre- og elevperspektiv

<p>Forældre</p>	<p>De interviewede elever giver udtryk for, at deres forældre i begrænset omfang har været inddraget i forbindelse med tilmeldingen og deltagelsen i masterclass-kurset.</p> <p>For de interviewede elevers vedkommende skete deltagelsen på kurset på opfordring af deres lærer. Forældre har alene spillet en rolle i forhold til at skrive under på ansøgningen. Alle tre elever forklarer dog, at deres forældre syntes, det var en god ide at deltage og støttede op om det.</p>
<p>Elever</p>	<p>Elevernes motivation for at deltage i masterclasses er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At få undervisning og udfordringer på et højere fagligt niveau • At blive bedre til engelsk og at få mest muligt ud af undervisningen ift. eget niveau • At møde og have undervisning sammen med andre elever, som er på et højt fagligt niveau, som interesserer sig for faget, og som tør være aktive og deltage i undervisningen. <p>Eleverne fremhæver det som særligt positivt at modtage undervisning i et forum af ligesindede elever, som alle har et højt fagligt niveau og som alle gerne vil have noget ud af undervisningen.</p> <p>Eleverne forklarer, at det i en masterclass (modsat ens normale klasse) er okay at være ambitiøs, og at man ikke opfattes som en stræber eller som nørd, hvis man er ambitiøs. Masterclasses giver ifølge eleverne mulighed for at starte på en ny og træde ind i en anden rolle, end den man har i sin normale klasse.</p> <p>Alle eleverne peger på, at det er rigtig godt med undervisere, der har en anden tilgang til undervisningen og til eleverne, end deres normale lærere, da det er meget inspirerende.</p> <p>Eleverne oplever, at lærerne formår at relatere emnerne til elevernes egen hverdag og at bringe eleverne på banen i undervisningen.</p> <p>Endelig har eleverne oplevet, at masterclasses har bidraget til, at de er mere trygge ved at snakke engelsk, og de i højere grad deltager i undervisningen i deres egen klasse.</p>

Fortællinger fra hverdagen i masterclasses

Større motivation via elevdifferentiering og varieret undervisning

Når eleverne sætter ord på fordele ved en masterclass, er det først og fremmest de ekstra udfordringer, som fremhæves – og særligt at de i højere grad end i deres normale klasse oplever at få udfordringer, som modsvarer deres faglige niveau og interesser.

En pige fortæller eksempelvis: *”Jeg vil sige, at der ikke har været så meget niveauopdeling i folkeskolen. Jeg synes, det er en god ide at gøre noget mere. Man er jo forskellige og interesserer sig for noget forskelligt.”* I masterclass oplever hun således at få udfordringer, som er passende ift. hendes eget niveau, og hun oplever ligeledes i højere grad at have mulighed for at arbejde med noget, hun særligt interesserer sig for.

Inspireret af undervisningen i masterclasses kunne eleverne godt tænke sig, at deres egne lærere blev bedre til at tænke anderledes i forhold til undervisning. En pige fortæller: *”Jeg synes helt klart, at i folkeskolen skal alle de der lærere træde ud fra deres komfort zone. Undervisningen*

skal være mere kreativ og gøres spændende. Det udfordrer på en helt anden måde end papirarbejde.”

Det er i orden at være en nørd

Både elever og undervisere giver udtryk for, at der i masterclasses er skabt et rum, hvor det er okay at være ambitiøs omkring sine skole og vise interesse for et område ved at være aktiv i løbet af undervisningen.

En elev svarer eksempelvis sådan, da hun bliver spurgt, om det er okay at være ambitiøs i masterclass: *”Helt klart. Alle de andre har det på samme måde. I en normal klasse tør jeg ikke sige så meget. De føler, man er en stræber, hvis man er faglig god. Her er det mere roligt.”*

Og en anden supplerer: *”Det er positivt, at man ikke kender de andre. Man kan starte på ny.”*

Underviserne og lederen af ungdomsskolen bekræfter i høj grad, at det er denne form for læringsrum, man har opnået at skabe med masterclass-holdene, og at det har en afsmittende effekt på, hvordan eleverne efterfølgende agerer i deres egen klasse: *”De siger, at de har fået en større sikkerhed og større mod på at prøve noget forskelligt i klassen, fordi de har set, at andre er dygtige ligesom dem selv. De er bedre til at sætte tingene i spil. Det er okay at hæve sig lidt over middelniveauet i klassen. De er bedre mundtligt og tør mere selv.”*

Mødet med andre dygtige elever

På masterclass-holdene oplever eleverne at møde andre unge, som er dygtige til et fag/område. Underviserne på holdene fortæller, at de oplever, at det faglige niveau varierer en del mellem eleverne på trods af, at det umiddelbart er de dygtige fra de enkelte klasser, der tilmeldes.

En underviser fortæller eksempelvis: *”Når de kommer fra forskellige skoler, så er der mange lærere i spil, og det er forskelligt fra klasse til klasse, hvad niveauet er. Niveauet er relativt [...] Man skal lige lære sit hold at kende. Netop fordi man har forskellige baggrund og er vant til at være den bedste og så møder man lige pludselig nogen, der ved dobbelt så meget.”*

Når eleverne møder andre, som måske er endnu dygtigere end dem selv, betyder det, at de lige skal finde sig selv og deres rolle på holdene. Men det betyder også, at eleverne bringes ud af deres *comfort zone*, som en dreng, der har været på masterclass i engelsk, udtrykker det. Dét virker motiverende på eleverne, at de i masterclass kan se, hvor god man rent faktisk kan blive og at man må kæmpe for det. En underviser siger eksempelvis: *”De har fået ny viden, og det har været grænseoverskridende. De lærer at kæmpe og får en form for mental træning.”*

Kontaktinfo

Greve Ungdomsskole	Greve ungdomsskole Gersager Allé 1 2670 Greve Tlf.: 43 97 35 20 E-mail: usk@greve.dk	Niels Kaalund Tlf.: 43 97 35 20 E-mail: nka@greve.dk
--------------------	--	--

8. KIRKEBJERG SKOLE – TURBOFORLØB FOR SÆRLIGT ENGAGEREDE ELEVER

Introduktion til casen

Et kommunalt støttet turboforløb målrettet elever med særlig interesse og engagement i 5.-6. klasse til fire ugers undervisningsforløb i naturfag både i og uden for almindelig undervisningstid.

Skolens erfaringer kan sammenfattes som følger:

Oplevede fordele

- Elever med særlige forudsætninger motiveres og får mulighed for faglig fordybelse. Denne gruppe har et særligt behov for fordybelse: *"Der er så meget med inklusion af svage elever, der går den anden vej"* (projektlærer).
- Eleverne er glade og synes forløbene har været sjovt, og at de har lært en masse, der er relevant i skolens fag.
- De særligt motiverede elever har fået styrket deres sociale kontakt til andre elever i andre klasser og udviklet deres evne til gruppearbejde.
- Den virkelige verden: Kontakt og undervisning med sammenhæng med det virkelige liv (ud af klasselokalet) motiverer eleverne.
- Helhedsbaseret undervisning med mange underemner/fag under ét.
- Formidling af viden gennem præsentation for forældre/andre elever.
- Forløbene giver en mulighed for tættere kontakt med forældrene, fx undervejs på skoleintra og gennem det afsluttende forældrearrangement.

Gode råd/opmærksomhedspunkter

- Etisk problemstilling ved udvælgelse af elever til deltagelse, hvis der er flere tilmeldinger end pladser. Hvem skal have lov? Hvordan argumenteres der for et nej, ikke mindst over for forældrene, der måske gerne vil have deres barn med, men som skolen ikke vurderer kan overskue det.
- Eleverne skal være særligt motiverede for at kunne håndtere både at deltage i turboforløbene og lave lektier fra normalundervisningen.
- Hvis der samarbejdes med eksterne fagpersoner, skal der være klare aftaler om, hvem der gør hvad.
- Organisering med lærertimer og hold med elever på tværs af klasser kan være en udfordring.

<p>Baggrundsinfo</p>	<p>Navn på tilbuddet: Turboforløb på Kirkebjerg Skole Størrelse: 825 elever, 60 pædagogiske medarbejdere. Profil: Ingen</p> <p>Beskrivelse af skolen: Skolen har fokus på at have et højt fagligt niveau, hvilket også er afsættet for turboforløbene. Skolen beskrives som meget inkluderende og har bl.a. en læseklasserække for ordblinde børn. Derfor er der lidt flere lærere end ellers i forhold til antallet af elever. Forældre til eleverne i skolen er typisk veluddannede og har høje forventninger. Skolen har morgensamling hver morgen og haft det siden 1942 for at vise betydningen af fællesskab.</p> <p>Finansiering Skolen har fået bevilget 100.000 kr. årligt fra den kommunale forvaltning til projektet. Herudover er der en lille selvfinansiering. 15.000 kr. af de 100.000 kr. gik til skolens samarbejdspartner, en kommunal kulturinstitution (skifter fra projekt til projekt).</p> <p>Initiativets historik Skolen begyndte i efteråret 2011 med deres eget 7-ugers forløb ("Kirkebjerg Skoles Experimentarium") med ekskursion ud af huset samt undervisning i en ugentlig dobbeltlektion.</p> <p>I 2010/11 oprettede Københavns Kommune turboforløb i dansk som del af Undervisningsministeriets indsatsområde "Intensive og motiverende læseforløb – turbodansk" rettet mod bogligt svage elever på 6.-9. klassetrin, som har behov for forbedrede læsefærdigheder.</p> <p>I 2012/13 bevilgede kommunen pba. af de gode erfaringer fra turbodansk penge til forløb for forskellige fag (også andre end dansk). Forløbene skal sikre et højt niveau af fordybelse og mulighed for fleksibel undervisning. Forløbene er målrettet både elever med behov for ekstra udfordring samt elever, der har brug for ekstra støtte. Kirkebjerg Skole har haft to årlige forløb i både 2012/13 og 2013/14 og også søgt for 2014/15. Alle forløb har fokus på naturfag.</p>
<p>Struktur og rammer</p>	<p>Det er et krav fra kommunen, at projektet planlægges og gennemføres med eksterne institutioner, fx kultur-/forskningsinstitutioner.</p> <p>Ved Rambølls casebesøg havde skolen netop afsluttet et forløb med fokus på havbiologi. Forløbet blev gennemført i samarbejde med især Øresundsmiljøskolen, men også med forvaltningen i forhold til projekteringen af Københavns Havn. Skolen har derudover samarbejdet med en skuespiller for at træne eleverne i præsentation af den tillærte viden.</p> <p>Forløbene på skolen er oftest 4-ugers forløb. Typisk med 1 hel undervisningsdag (kl. 8-15) til ekskursion og derudover 2 halve dage ugentligt til forberedelse og bearbejdning af det tillærte. Undervisningstiden er både i og uden for normal undervisningstid og foregår dels på skolen (naturfagslokaler), dels ude på ture til fx Øresundsmiljøskolen eller Københavns Havn. Undervisningsforløbet afsluttes med et forældreseminar, hvor eleverne præsenterer et selvvalgt delemne/problemstilling fra forløbet.</p>

	<p>Skolen understreger, at det er vigtigt, at forløbene er korte og intensive, fordi det skaber mest læring og fordybelse, og for at perioderne, hvor eleverne ikke kan deltage i den normale undervisning, er minimal. Skolen oplever også, at eleverne er optaget af ikke at binde sig for et helt skoleår.</p> <p>Alle elever modtager informationsmateriale om forløbet, et program samt et tilmeldingsskema, som forældrene skal underskrive. Der er dog begrænset deltagerantal (som regel maksimalt 20 elever). Er der flere tilmeldte end pladser, udvælger skolen deltagerne efter en vurdering af, hvem der får mest gavn af forløbet. Dette er ikke uproblematisk, understreger skolen.</p>
<p>Formål</p>	<p>Skolen fremhæver flere formål med forløbet: Øge den faglige læring og mulighed for fordybelse for engagerede, inspirerede elever. De har ifølge skolen et væsentligt behov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skabe en helhedsbaseret undervisning om et hovedemne (fx havbiologi) med mange underemner/faggrænser. "Give håndtag" til andre fag. Fx kan det naturfaglige give håndtag til det at formidle (relevant for alle fag) samt billedkunst til præsentation. • Tage anderledes læringsrum i brug – undervisning med kobling til "det virkelige liv". Ekskursioner ud af klasselokalet og ud i naturen. • Udvikle elevernes evne til at samarbejde om et specifikt fagligt emne. • Skabe relationer mellem elever på tværs af klasser og klassetrin. • Lære engagerende fremlæggelsesteknikker (præsentation til forældreseminaret).
<p>Målgruppe/brugere</p>	<p>Målgruppen er særligt engagerede/interesserede elever med lyst til fordybelse i 5.-6. klasse. Oprindeligt var målgruppen elever, der skulle have en særlig faglig udfordring, men målgruppen er bredt lidet ud, så den især rummer engagerede/interesserede elever.</p> <p>Skolen stiller krav om, at elever, der deltager i turboforløb, skal lave lektierne fra normalundervisningen sideløbende. Det betyder, at eleverne skal være villige til fx at fravælge fritidsaktiviteter på enkelte dage. Herudover er der krav om, at forældrene engagerer sig og bakker op om forløbet.</p> <p>Det er frivilligt at deltage, og eleverne tilmelder sig selv, om end forældrene skal skrive under og godt kan være primus motor. Hvis der er for mange interesserede elever, udvælger skolen. Det kan være vanskeligt. Særligt er det en udfordring at forklare forældre, der måske er meget motiverede for at deres barn deltager, hvorfor deres barn ikke har fået muligheden. Skolen er derfor opmærksom på, om de skal være skarperne på målgruppen for at undgå at skulle frasortere elever.</p> <p>At eleverne selv vælger at deltage i noget, der interesserer dem, har positiv betydning for motivationen og sidste ende udbyttet af forløbet. Skolens turboforløb fungerer derudover som en optakt til, at skolen efter 6. klassetrin danner nye klasser.</p> <p>Turboforløbene bidrager til at skabe nye relationer og sammenhold mellem eleverne, som er positivt i forhold til klassedannelsen.</p>

<p>Bemanding</p>	<p>Der er én lærer på forløbet fra skolens eget lærerkollegium. Vedkommende er naturfagslærer og meritlærer med en universitetsbaggrund (ph.d. i bioteknologi). Dette har pga. kontakter til relevante fagpersoner gjort forløbet nemmere, men skolen understreger, at et sådant forløb også er muligt for andre skoler med lærere uden en sådan baggrund.</p> <p>Ud over denne lærer er undervisningen under forløbet blevet varetaget af projektlederen af Øresundsmiljøskolen samt en skuespiller/teaterpædagog, der har haft fokus på at undervise eleverne i fremlæggelsesteknikker og træne dem i, hvordan man "kommer ud over rampen" og formidler den erhvervede viden. Det er skolens oplevelse, at eksterne samarbejdspartnere bidrager til at motivere eleverne i forløbene.</p> <p>Skolen har prioriteret at have skuespilleren med under hele forløbet, så vedkommende har indblik i det naturfaglige forløb samt kunne lære eleverne at kende, så eleverne kunne undervises i fremlæggelse ud fra deres personlige kompetencer.</p>
<p>Indhold</p>	<p>Der er tale om undervisning med udgangspunkt i praktiske eksempler med fokus på varierede læringsformer. Der opstilles mål for elevernes læring (kendskab til fx havbiotoper, dyr, planter, Københavns Havn og præsentationsteknikker). Skolen prioriterer, at de opstillede mål i videst muligt omfang lever op til kravene i Fælles Mål.</p> <p>Forløbenes indhold er bestemt af skolen i samarbejde med samarbejdspartneren – i efteråret 2013 Øresundsmiljøskolen og Københavns Havn. Indholdet er bestemt af skolen og samarbejdspartnerne i fællesskab, men skolen har haft ansvaret for planlægningen og med at få undervisningen målrettet elevernes alder og niveau.</p> <p>Turboforløbene på skolen er naturfaglige og tværfaglige. I efteråret 2013 var fokus på havbiologi, miljø og fremlæggelsesteknikker. Projektet havde afsæt i fagene natur/teknik, matematik, historie, biologi og fysik-kemi. Men pga. bl.a. fremlæggelsen kan projektet "give håndtag" til det at formidle (relevant for alle fag) samt billedkunst pga. de mange plancher og visuelle effekter. Skuespillerens viden fra teaterverdenen blev brugt ved præsentationen i slutningen af forløbet til at omdanne skolens aula til en havbund samt havoverflade.</p> <p>Forløbets ekskursioner gik til Øresundsmiljøskolen, hvor eleverne fx fik undervisning i havbiotoper, fisk og planter, kom udendørs og skulle måle ilt og saltindhold. Derudover skulle eleverne fange fisk, dissekere dem og tilberede dem. På en anden ekskursion til Amager Strandpark kunne eleverne snorkle og undersøge dyre- og plantelivet på forskellige biotoper (bosteder for planter og dyr). Den tredje ekskursion gik til Københavns Havn, hvor eleverne sejlede med havnebus og lærte, hvordan det sikres, at havnens vand er noget af det reneste i verden, og hvordan havnen sikres mod øget vandstand.</p> <p>Herudover indeholder forløbene halvdagsprogrammer med forberedelse af ekskursioner, efterbehandling af det lærte og evaluering samt dramaøvelser med henblik på præsentation som afslutning på projektet. Efterbehandlingen af ekskursionerne foregår med udgangspunkt i elevernes noter fra de udleverede notesbøger, hvori de skulle skrive notater</p>

	<p>om det lærte, og hvad de fandt af fisk og planter. Projektlæreren sammenfatter elevernes viden på smartboardet i undervisningslokalet. Alt dette bliver samlet i en slags videnbank på skoleintra, så eleverne har det til fremlæggelse, og forældrene kan se billeder mv. og følge med i, hvad eleverne lærer.</p> <p>Fremlæggelserne sker i grupper af oftest 3-4 elever ud fra et selvvalgt projekt/problemstilling ud fra det overordnede emne. Dette giver mulighed for, at eleverne kan gå i dybden med et afgrænset tema, ligesom de får mulighed for at samarbejde med andre elever, herunder elever som de typisk ikke samarbejder og/eller er venner med.</p> <p>Eleverne forbereder deres fremlæggelse undervejs i forløbet. Men derudover kræver forløbet ikke, at eleverne forbereder sig. Dog prioriterer skolen, jf. ovenfor, at eleverne laver lektier til normalundervisningen.</p>
<p>Effekter og resultater</p>	<p>Både skoleleder og projektansvarlig er særdeles positive i forhold til vurderingen af elevernes udbytte af forløbet. Skolelederen vurderer, at der er et fantastisk engagement hos eleverne, og at han tror på, at eleverne kan blive rollemodeller ift. deres normalklasse, så der derved er en afsmittende effekt.</p> <p>Projektlæreren fremhæver, at resultatet af projektet først og fremmest er en øget lyst til læring hos eleverne. Derefter muligheden for faglig fordybelse, som der ikke er mulighed for i den daglige undervisning. Endelig har forløbet en positiv betydning for elevernes sociale relationer til andre elever og for deres evne til at samarbejde. Projektlæreren, der også underviser i fysik-kemi, kan ligeledes mærke en positiv afsmittende effekt på den daglige undervisning. Projektlæreren fremhæver, at det er tydeligt, at eleverne har deltaget i turboforløbet, idet de har en større faglig fortrolighed, selvtillid og lyst til at lære mere.</p> <p>De to interviewede lærere fra normalundervisningen har dog indtil nu ikke mærket den ønskede effekt fx på et øget engagement eller seriøsitet fra eleverne, men de håber, at det vil komme senere (de to lærere er dog ikke lærere i fokusfagene (naturfag)).</p> <p>Den projektansvarlige udviklingskonsulent fra Københavns Kommune mener, at den store fordel i projektet er det forpligtende samarbejde med en selvvalgt kommunal institution. Der stiller de to parter forskellige fagligheder til rådighed, så eleverne får forskellige muligheder og i sidste ende får god undervisning.</p>

Forældre og elevperspektiv

<p>Forældre</p>	<p>Turboforløbet har betydet en tæt kontakt til de deltagende elevers forældre. Forældrene har skullet godkende deres barns deltagelse i forløbet, men skolen har derudover også stillet krav om, at forældrene undervejs i forløbet bakker op. Det kan fx ske ved, at forældrene via skoleintra orienterer sig om, hvad eleverne har lært og taler med deres barn om det. Projektlæreren har gennem forløbet lagt billeder, tekster mv. fra forløbet ud, så forældrene kan følge projektets fremdrift. Forældrene er endvidere inviteret til at deltage i et afsluttende seminar, hvor eleverne præsenterer, hvad de har lært.</p>
<p>Elev</p>	<p>Skolen fremhæver, at eleverne har været meget begejstrede for forløbet. Det bekræfter de interviewede elever.</p> <p>Motivation</p> <p>Elevernes motivation for at deltage har været interesse. En elev hørte om et tidligere forløb fra sin storebror, som havde syntes, at det var sjovt at deltage. Og så ville eleven også gerne deltage. Eleverne peger på, at de synes, det er sjovt at lave noget andet end almindelig undervisning. De fremhæver fx, at det var interessant at skulle fange fisk samt tage til stranden for at snorkle.</p> <p>Resultater</p> <p>Eleverne fortæller, at de har lært meget, at de har lært det hurtigt og på sjov måde. De kan sagtens se relevansen i forhold til en række naturfaglige fag. Derudover har de lært elever fra de andre klasser at kende og at arbejde sammen med dem.</p> <p>Eleverne er derudover meget glade for præsentationselementet i forløbet. Eleverne fortæller, at det betyder, at de føler sig mere sikre i præsentationssituationen, og at de fx er mindre generte.</p> <p>Den eneste umiddelbare ulempe ifølge elever har været, at de af og til er blevet nødt til at droppe deres sport om eftermiddagen. Derudover har det af og til været lidt hårdt både at skulle gå længere tid i skolen og lave lektierne fra normalundervisningen.</p>

Fortællinger fra hverdagen

En dag på ekskursion

En elev fortæller om en dag i forløbet: *"En dag var vi ude at snorkle. Det var fedt, for jeg elsker alt der har med vand at gøre. En anden dag skulle vi så ud i vaders og hive net op, skære fisk op, som vi derefter spiste. Vi har lavet mange sjove ting."*

At komme ud at føle og røre

Eleverne synes ekskursionerne var sjove og også lidt grænseoverskridende:

"Nogle ting har været lidt grænseoverskridende. Fx det med en skrubbe, jeg skulle dræbe. Det tog noget tid at få mig selv til det. Da jeg så havde dræbt den, kunne man tage hovedet af og indvoldene hang på det. Det var lidt klamt."

En anden elev fortæller begejstret: *"Jeg kan godt lide dyr og synes, det er spændende at se på dyr, og det er også lidt sjovt at kigge på indvolde."*

"Men glemte nærmest, at man var i skole, når man var på de ture. Der var kun et tidspunkt, jeg vidste, jeg var i skole. Det var et sted, hvor man skulle sidde stille og række hånden op. Det var et meget voksent sted."

Undervisning i andre rammer end skolen

En elev fortæller, at det, der særligt var godt ved turboforløbet, var ekskursioner, og det at komme ud af huset. *"Det var rigtigt spændende at være de steder, fordi det passede til, hvor vi var med undervisningen. Fx var vi på Miljøskolen, der ligger helt nede ved vandet, mens vi fik undervisning om fisk og havplanter."*

Derudover peger eleverne på, at det er motiverende at lære på nye måde. *"Det er sjovt at lære på en anden måde – en måde, der er lidt sjovere. I stedet for at sidde i klassen og række hånden op. Man ville jo nok ikke tage ud at snorkle i den almindelige undervisning."*

Hvor meget eleverne har lært

En elev fortæller: *"Jeg har lært rigtig meget med fisk, planter og havdyr. Noget med deres indvolde, hvorfor der er nogle fisk, der lever ved planter, kamuflerer sig ved planter, hvad de spiser, hvor i vandet de lever. Hvorfor de er mørke på oversiden og lyse på undersiden. Eller at en fisk, der har underbid, lever på bunden af havet, så den kan spise det."*

Kontaktinfo

Kirkebjerg Skole	Kirkebjerg Skole, Vanløsehøj 4, 2720 Vanløse Tlf.: 38 77 00 90 E-mail: mail@kirkebjergskole.kk.dk	Søren Cloos Tlf.: 38 77 00 90 E-mail: so-cloos@kirkebjergskole.kk.dk
------------------	---	--